

Perehdytysopas Wisconsin Dellsiin lähteville

Marjo Sarhola

Tekijä(t) Marjo Sarhola	
Koulutusohjelma Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Perehdytysopas Wisconsinin Dellsiin lähteville	Sivu- ja liitesivumäärä 29 + 29
<p>Tämä opinnäytetyö on tehty toimeksiantona sekä Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitolle sekä Tommy Bartlett, Inc. -yritykselle, joka sijaitsee Wisconsinin Dellsissä Yhdysvalloissa. Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto vie joka kesä noin 40 suomalaista korkeakouluopiskelijaa kesätöihin Wisconsinin Dellsiin ja heitä varten on laadittu perehdytysopas. Tämä perehdytysopas on tämän opinnäytetyön tuotos eli produkti. Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, joka koostuu kahdesta osasta: perehdytysoppaasta ja siihen liittyvästä raportista.</p> <p>Opinnäytetyön päätavoitteena on koota yhteen ne tärkeimmät tiedot, joita jokainen uusi työntekijä tarvitsee ennen Wisconsinin Dellsiin lähtöä. Vastaavanlaista opasta ei ole aiemmin tehty, joten tarve tälle oli erittäin suuri. Tavoitteena on, että jokaisella uudella työntekijällä on kunnan kuva siitä, minkälaista työtä he tulevat tekemään ja mitä he voivat kesältään odottaa. Oppaan tavoitteena on myös helpottaa Suomi-Amerikka Yhdistysten Liiton sekä vanhojen työntekijöiden taakkaa.</p> <p>Perehdytysopas keskittyy sekä työnantajiin että työtehtäviin sekä Yhdysvaltoihin, Wisconsinin osavaltioon ja Wisconsinin Dellsin kaupunkiin. Vaikka työtehtäviä onkin paljon, oppaaseen oli tärkeää saada kuvaus jokaisesta tehtävästä erikseen. Oppaaseen haluttiin myös yleistä tietoa Yhdysvalloista, koska amerikkalainen kulttuuri eroaa suomalaisesta kulttuurista. Oppaassa on kuusi päälukua: Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto sekä Summer Work and Travel -ohjelma, Yhdysvallat, Wisconsinin osavaltio, Wisconsinin Dells, Tommy Bartlett, Inc. sekä Noah's Ark. Oppaan tiedot on kerätty sekä yrityksiltä itseltään, Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitolta, internetlähteistä sekä vanhoilta työntekijöiltä.</p> <p>Opinnäytetyön raportissa käsitellään perehdyttämistä ja kulttuuria teoriassa, ja näissä on hyödynnetty lähdekirjallisuutta ja muita lähteitä. Perehdyttämistä määritellään sillä, mitä on hyvä perehdyttäminen ja millainen on hyvä perehdyttäjä. Myös perehdytyksen suunnittelu, ongelmat ja seuranta on huomioitu teoriaa käsiteltäessä. Kulttuuria on käsitelty lähinnä kulttuurierojen kannalta. Myös kulttuurishokki on otettu huomioon raporttia kirjoittaessa. Raportissa esitellään myös toimeksiantajat, kerrotaan kuinka opinnäytetyöprosessi on sujunut ja pohditaan omaa oppimista.</p>	
Asiasanat perehdyttäminen (YSA), kulttuuri (YSA), Yhdysvallat (YSA)	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet ja merkitys.....	1
1.2	SAYL ja Summer Work and Travel -ohjelma	1
1.3	Tommy Bartlett, Inc.	2
1.4	Noah's Ark	2
1.5	Kohderyhmä ja opinnäytetyön rakenne	3
2	Perehdyttäminen	4
2.1	Millaista on hyvä perehdyttäminen?	4
2.2	Millainen on hyvä perehdyttäjä?	5
2.3	Perehdyttämisen suunnittelu	6
2.4	Perehdyttämisen hyödyt.....	6
2.4.1	Perehdyttämisen hyödyt yrityksen kannalta.....	6
2.4.2	Perehdyttämisen hyödyt yksilön kannalta.....	7
2.4.3	Työmotivaatio.....	7
2.5	Perehdyttämisen ongelmat.....	8
2.6	Seuranta	8
3	Kulttuuri.....	10
3.1	Kulttuurierot	11
3.1.1	Suomalainen kulttuuri.....	11
3.1.2	Yhdysvaltain kulttuuri	12
3.1.3	Kulttuurierot Suomen ja Yhdysvaltojen välillä	13
3.2	Kulttuurishokki.....	14
4	Opinnäytetyön suunnittelu ja toteutus.....	16
4.1	Opinnäytetyön taustaa	16
4.2	Toteutus.....	17
4.2.1	Produktin työstäminen ja esittely	18
4.2.2	Raportin laatiminen	19
4.2.3	Aikataulusuunnitelma	20
4.3	Tietoperusta ja sen hankinta	21
5	Pohdinta.....	24
5.1	Produktin arviointi ja toimenpidesuosituksset.....	24
5.2	Opinnäytetyöprosessin ja oppimisen arviointi.....	25
	Lähteet	27
	Liitteet.....	30
	Liite 1. Perehdytysopas Wisconsin Dellsiin lähteville suomalaisille.....	30

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö kertoo perehdytysoppaan tekemisestä Wisconsin Dellsiin lähteville suomalaisopiskelijoille. Oppaan tarkoituksena on antaa tietoa Yhdysvalloista, Wisconsinin osavallasta, Wisconsin Dellsin kaupungista sekä suomalaisten työnantajista, Tommy Barlett, Inc:sta sekä Noah's Ark Waterparkista. Oppaassa käsitellään myös kulttuurieroja ja kulttuurishokkia, koska nämä ovat tärkeitä aiheita.

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja merkitys

Työni tavoitteena on luoda selkeämpi pohja uusille suomalaisille nuorille, jotka lähtevät ensimmäistä kertaa töihin Wisconsin Dellsiin. On tärkeää, että tiedot on koottu yhdeksi oppaaksi, jota on helppo lukea ja josta tiedon löytää helposti. Oppaassa olevat aiheet ovat laajoja, mutta mielestäni tärkeitä, sillä Yhdysvallat on kuitenkin hyvin erilainen maa kuin Suomi ja suuriakin yllätyksiä saattaa töiden aikana tulla.

Yhdysvalloista kerron yleistä faktaa, jotka jokaisen olisi hyvä tietää ennen sinne lähtöä. Wisconsin osavaltiosta esittelen suurimpia kaupunkeja, jotta suomalaisten on helpompi tehdä suunnitelmia vapaapäivien varalle. Wisconsin Dellsin esittelen perin pohjin, koska on tärkeää tuntea alue, jossa asuu ja on töissä. Työnantajat esittelen erittäin hyvin, jotta uudet suomalaiset saisivat hyvän ja tarkan kuvan siitä mitä heiltä odotetaan. Kerron myös yksityiskohtaisesti jokaisesta työtehtävästä, joissa suomalaisia työskentelee. Kulttuurierot sekä kulttuurishokki on myös hyvä käsitellä oppaassa, koska nämä ovat tärkeitä aiheita ja jokaisen tulisi varautua näihin jo etukäteen.

1.2 SAYL ja Summer Work and Travel -ohjelma

Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto on perustettu vuonna 1943 ja on yksi maailman suurimmista Yhdysvaltain ystävyysjärjestöistä. Tärkeimpinä toiminta-aloina on kehittää maiden välisiä suhteita ja edistää kansalaisten kanssakäymistä. SAYL on poliittisesti sitoutumaton.

Summer Work and Travel -ohjelma auttaa suomalaisia yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoita lähtemään töihin Yhdysvaltoihin. Ohjelman vaatimuksina on, että opiskelijalla on hyvät suulliset ja kirjalliset englannintaidot ja että hakija on valmis tekemään työtä jopa kuutena päivänä viikossa. Hakijan on myös oltava valmis tekemään asiakaspalvelutyötä. Hakijan tulee olla 21 – 26-vuotias, positiivinen ja valmis tekemään

työtä toukokuun puolestavälistä syyskuun alkuun saakka. Hakija maksaa itse viisumimaksunsa, matkavakuutuksensa sekä lentolippunsa.

1.3 Tommy Bartlett, Inc.

Tommy Bartlett, Inc. on perustettu vuonna 1948 ja neljä vuotta myöhemmin sen kotipaikaksi valikoitui Wisconsin Dells. Ensin yritys tuotti ainoastaan kesäisin vesihiihtoshown, mutta 1982 Tommy Bartlett avasi myös tiedekeskuksen, Exploratoryn.

Vesihiihtoshowta esitetään toukokuun lopusta syyskuun alkuun. Showta on kaksi joka päivä ja siihen kuuluu kaksi eri osaa. Ensimmäisessä osassa on pelkkää vesihiihtoa, jossa hiihtäjät esittelevät erilaisia temppuja. Toisessa osassa on kesästä riippuen 3 tai 4 esitystä, muun muassa jonglööraava koomikko T.J. Howell sekä päätähuimaavia moottoripyörätemppuja tekevät Nerveless Nocksit.

Exploratory on auki vuoden ympäri ja siellä on yli 150 näyttelyesineitä, joilla pääsee myös leikkimään. Näyttelyesineisiin kuuluu esimerkiksi palapelejä, ratkaistavia pulmia sekä virtuaalipelejä. Exploratoryssa on myös autenttinen MIR avaruusalus, jonka Tommy Bartlett osti venäläisiltä vuonna 1997.

Suomalaiset tekevät töitä joko kunnossapidossa tai asiakaspalvelijoina matkamuistomyymälässä, kioskissa tai Exploratoryssa.

1.4 Noah's Ark

Noah's Ark Waterpark on avattu 1979 ja on Yhdysvaltojen suurin vesipuisto. Noah's Arkissa on noin 50 erilaista vesiliukumäkeä sekä 2 isoa uima-allasta.

Noah's Arkin perusti Watermanin perhe, jotka toivat puistoon törmäilyveneet sekä car-ting-radan. Vuonna 1994 Gantzin perhe osti Noah's Arkin ja heidän aikanaan puistoon rakennettiin lisää vetonauloja. Noah's Ark oli perheyritys vuoteen 2012 saakka, jolloin Palace Entertainment osti vesipuiston osaksi suurempaa konsernia. Tämä vaikutti siihen, että viisi vesiliukumäkeä suljettiin, kaksi uutta liukumäkeä rakennettiin sekä parkkimaksuja alettiin kerätä asiakkailta.

Suomalaiset tekevät töitä joko hengenpelastajina tai asiakaspalvelijoina ravintoloissa tai matkamuistomyymälöissä.

1.5 Kohderyhmä ja opinnäytetyön rakenne

Produktin kohderyhmänä ovat suomalaiset nuoret opiskelijat, jotka lähtevät Wisconsin Dellsiin ensimmäistä kertaa. Joka kesä noin 40 nuorta pääsee kesätöihin joko Tommy Bartlettille tai Noah's Arkille ja näistä yleensä noin 25 – 30 on uusia työntekijöitä. Opasta voivat käyttää myös jo Wisconsin Dellsissä olleet, mikäli kokevat tämän tarpeelliseksi. Useimmiten vanhat työntekijät kuitenkin tuntevat työpaikkansa, Wisconsin Dellsin sekä Yhdysvaltain tavat riittävän hyvin, joten perehdytysopasta ei tarvita. Tätä opasta ei voi hyödyntää yleisenä oppaana Yhdysvaltoihin lähtijöille, koska suurin osa oppaasta käsittelee juuri Wisconsinin osavaltiota, Wisconsin Dellsin kaupunkia sekä työnantajia, joissa suomalaiset ovat töissä.

Opinnäytetyön raportti sisältää viisi päälukua. Ensimmäinen luku on Johdanto, jossa kerrotaan yleisesti tästä opinnäytetyöstä ja esitellään työnantajat. Toinen luku on Perehdyttäminen ja kolmas luku on Kulttuuri, ja nämä muodostavat raportin tietoperustan. Tietoperusta on ollut apuna produktia tehdessä ja myös avaa sitä, miksi tietyt asiat käsitellään produktissa. Neljäs luku kertoo sekä produktin että raportin edistymisestä (Opinnäytetyön suunnittelu ja toteutus) ja tätä kutsutaan empiiriseksi osaksi. Tässä luvussa käydään läpi sitä, miksi ja miten produkti ja tämä raportti on tehty ja miten tietoperusta on valittu. Luvussa käydään läpi myös aikataulutusta. Viides luku on Pohdinta, jossa käydään läpi sekä produktin että raportin onnistumista ja sitä, mitä tämän opinnäytetyöprosessin aikana on oppinut. Myös mahdolliset kehittämisehdotukset ja jatkotutkimukset käsitellään tässä luvussa. Liitteenä löytyy vielä itse produkti eli perehdyttämisopas Wisconsin Dellsiin lähtijöille.

2 Perehdyttäminen

Perehdyttäminen on tarpeellinen työväline, kun uusi työntekijä saapuu yritykseen. Perehdyttämisessä tärkeintä on, että työntekijä saa kunnan kuvan yrityksestä, jossa hän tulee tekemään töitä. Perehdyttämiseen kannattaa panostaa, sillä uusi työntekijä on voimavara, jonka avulla yritys tulee menestymään paremmin. Perehdyttämiseen kannattaa panostaa, koska näin saadaan kaikki mahdollinen hyöty työntekijästä.

2.1 Millaista on hyvä perehdyttäminen?

Hyvä perehdytys pitää huolta siitä, että uusi työntekijä tulee viihtymään työssään, oppii yrityksen toimintatavat ja sitoutuu työhönsä. Perehdyttämisessä tulee ottaa huomioon, että uutta työntekijää autetaan löytämään oma paikkansa yrityksessä, jotta työntekijä tuntee itsensä tervetulleeksi heti alusta lähtien. Myös työtehtävän oppiminen ottaa oman aikansa, joten uudelle työntekijälle tulee antaa aikaa tämän omaksumiseen. Perehdyttämisen on tarkoitus olla työntekijää motivoivaa, jotta henkilö antaisi kaikkensa ja toisi yritykseen uutta näkemystä. (Honkaniemi ym. 2006, 154.)

Kjelinin & Kuusiston (2003, 46 – 47) mukaan perehdyttämisen tarkoitus on poistaa uuden työntekijän epävarmuutta sekä jännitystä, virheitä ja väärinkäsityksiä. Perehdyttämisen pitäisi myös edistää työn oppimisen nopeutta ja työsuorituksen parantamista. Perehdyttämisen ei ole tarkoitus tehdä uudesta työntekijästä täydellistä, vaan antaa hyvät työkalut tulevaisuuteen.

Hyvässä perehdytyksessä tulee käydä läpi yritykseen liittyvät asiat kuten yrityksen visiot, arvot ja strategiat. Tätä kutsutaan yritysperehdyttämiseksi. Henkilön tulee tutustua ainakin lähimpiin kollegoihinsa sekä asiakkaisiin ja tietää työyhteisön pelisäännöistä. Tätä kutsutaan työpaikkaan perehdyttämiseksi. Työhön perehdytyksessä otetaan huomioon työtehtäviin liittyvät odotukset, toiveet ja velvoitteet. Mikäli uusi työntekijä muuttaa toiselta paikkakunnalta, on perehdytyksessä hyvä ottaa huomioon myös paikkakuntaan tutustuttaminen. (Helsilä 2002, 52.)

Hyvän perehdytyksen apuna on tärkeää käyttää perehdytysopasta, jolloin henkilö voi tutustua rauhassa niin yritykseen kuin työtehtäviinkin. Perehdytysopas on syytä jäsenellä hyvin, jotta tiedot löytyvät helposti. Perehdytysoppaassa on hyvä olla myös yhteystiedot, joka tuo uudelle työntekijälle tunteen siitä, että on tervetullut yritykseen.

2.2 Millainen on hyvä perehdyttäjä?

Hyvä perehdyttäjä valitaan huolella, sillä tällä tulee olla vankat tiedot niin yrityksestä kuin työtehtävästä, johon uutta työntekijää ollaan perehdyttämässä. On tärkeää, että perehdyttäjä on henkilökohtainen, tällä tavoin uusi työntekijä saa kaiken tarvitsemansa tiedon yhdestä lähteestä. Perehdyttäjä voi olla muu kuin esimies, vaikka esimies onkin loppujen lopuksi vastuussa uuden henkilön perehdyttämisestä. Hyvä perehdyttäjä ottaa huomioon kaikki asiat, jotka uuden työntekijän tulee tietää. Tämän avuksi on hyvä tehdä muistilista, jonka avulla perehdytys sujuu helpommin ja tehokkaammin. Perehdyttäjän on syytä antaa uuden henkilön kysyä niin sanottuja tyhmiä kysymyksiä sekä kysyäseenalaistaa yrityksen toimintatapoja, näin oppiminen sujuu entistäkin paremmin. (Honkaniemi ym. 2006, 158 – 159, 161.)

Hyvä perehdyttäjä antaa henkilön opetella ja kokeilla itse, tätä kautta saadaan kokemuksia ja oppia kokemuksista. On myös tärkeää, että perehdyttämistä ja oppimista arvioidaan henkilön ja perehdyttäjän välillä. Tästä syystä perehdyttämisen tulee olla pitkäjänteistä ja vaiheittaista, jotta kaikki vaaditut asiat opitaan kunnolla. Perehdyttäjän tulee siis olla henkilö, jolla on resursseja ja aikaa perehdyttämiseen. (Helsilä 2002, 53.)

Kjelin ja Kuusisto (2003, 186, 195 – 196) toteavat, että perehdyttäjän tulee olla henkilö, jolta uusi työntekijä voi milloin tahansa hakea apua ja tukea. Perehdyttäjän tärkein rooli on olla perehdytettävän ja työyhteisön välissä, jolloin molempien on helpompi tutustua toisiinsa. Perehdyttäjän on hyvä olla henkilö, joka on toiminut työssään pidemmän aikaa. Henkilö ei kuitenkaan saa olla liian kaavoihin kangistunut, jotta perehdytys onnistuu parhaalla mahdollisella tavalla. Perehdyttäjän tulee olla henkilö, joka nauttii omasta työstään ja on motivoitunut siitä mitä tekee. Näin uusi työntekijä saa mahdollisimman hyvän kuvan yrityksestä sekä työtehtävästään. Hyvän perehdyttäjän tärkein ominaisuus on halu auttaa ja opastaa muita ihmisiä. Hyvä perehdyttäjä pitää uuden työntekijän ajan tasalla siitä, missä ollaan milloinkin menossa ja luo kokonaiskuvan perehdytyksestä. Näin uuden henkilön on helpompi seurata perehdytystä.

On olemassa eri näkökulmia siitä, miten perehdytys kannattaisi toteuttaa. Honkaniemi ym. (2006) mukaan henkilökohtainen perehdytys on tehokkaampaa ja tuloksellisempaa ja tällöin uusi työntekijä saa tarvitsemansa tiedon yhdeltä ja samalta ihmiseltä. Kuitenkin Kjelin ja Kuusisto (2003) ovat sitä mieltä, että laaja perehdyttäjaverkosto on tarkoituksellisempaa, koska näin yrityskulttuuri tulee paremmin tutuksi. Tällöin myös perehdyttäminen jakaantuu tasaisemmin eikä jää yhden henkilön varaan.

2.3 Perehdyttämisen suunnittelu

Perehdyttämistä on hyvä suunnitella etukäteen, jotta kaikki tärkeät asiat tulee käsiteltyä uuden työntekijän kanssa. Suunnittelun yhteydessä kannattaa tehdä muistilista, jossa on kirjattuna tärkeimmät pointit. Kun perehdytys järjestetään, muistilistaa voi käyttää hyväksi ja tähän voi merkata mitä uudelle henkilölle on jo kerrottu. Muistilistaan voi myös merkata kuka on ollut perehdyttäjänä. Muistilistaan on hyvä tehdä eri osioita, jolloin perehdyttäminen on selkeämpää. Osioina voi olla esimerkiksi oma työrooli ja tehtäväkuva, lähin työyhteisö, työsuhde ja organisaatio, toimintaympäristö ja toimintatavat. (Honkaniemi ym. 2006, 158 – 161.)

2.4 Perehdyttämisen hyödyt

Oikeanlaisella perehdytyksellä saavutetaan parhaat mahdolliset tulokset, jotka vaikuttavat sekä yksilöön että yritykseen. Perehdyttäminen tuo mukanaan paljon hyötyä, jolla saattaa olla hyvinkin pitkäaikaiset vaikutukset molempiin osapuoliin. Kahdessa seuraavassa alaluvussa käsitellään hyötyjä sekä yrityksen että yksilön kannalta.

2.4.1 Perehdyttämisen hyödyt yrityksen kannalta

Yritys hyötyy hyvästä perehdyttämisestä huomattavasti enemmän kuin yksilö. Tästä syystä yrityksen tulee todella panostaa uuden ihmisen opettamiseen, sillä tämä hyödyttää koko työyhteisöä ja yritystä itseään.

Yrityksen toimintatavat lujittuvat, jos uusi työntekijä perehdytetään oikein. Tällöin myös tuottavuus ja palvelu paranevat. Virheet ja väärät toimintatavat vähenevät, mikäli henkilöä opastetaan oikealla tavalla. Tämä johtaa siihen, ettei virheitä ja työtaturmia satu niin usein. Jos henkilö saa heti taloon tullessaan riittävät tiedot, ei hän joudu enää myöhemmin palaamaan asioihin. Näin ollen myös esimiehelle jää enemmän aikaa paneutua omiin töihinsä. Kun henkilö otetaan hyvin vastaan, pääsee hän heti osaksi työympäristöä. Tämä vaikuttaa siihen, että työilmapiiri paranee ja yhteistyö vahvistuu. Perehdytyksestä on myös se hyöty, että henkilöt sitoutuvat työtehtäviinsä, yhteisöön sekä yritykseen. Tämä auttaa ihmisiä pysymään samassa yrityksessä pidemmän aikaa, jolloin vaihtuvuus vähenee. Yrityksestä saa myönteisemmän kuvan ja tällöin yrityksellä on enemmän kilpailuetua. Perehdyttämisen myötä uusi työntekijä uskaltaa tuoda omat näkemyksensä ja ideansa paremmin esiin ja tämä auttaa yritystä uudistumaan ja kehittymään. (Honkaniemi ym. 2006, 155.)

2.4.2 Perehdyttämisen hyödyt yksilön kannalta

Yksilön kannalta perehdyttäminen on äärimmäisen tärkeää, jotta henkilö pääsee sisään työyhteisöön sekä oppii yrityksen toimintatavat.

Kunnon perehdyttäminen auttaa uutta työntekijää sisäistämään työtehtävät, toimintatavat ja työskentelykulttuurin nopeammin, jolloin henkilö ei ole niin epävarma itsestään. Tällöin myös sitoudutaan helpommin yritykseen. Uudelta työntekijältä odotetaan tiettyä suoritustasoa ja tämä saavutetaan nopeammin, mikäli perehdytys antaa siihen mahdollisuuden. Tämä vaikuttaa yrityksen tuottavuuteen ja palvelun paranemiseen. Henkilön odotukset selkiytyvät, joka vastaavasti vaikuttaa työmotivaatioon ja siihen kuinka hyvin ihminen työnsä tekee. Yksilön osaaminen lisääntyy huomattavasti ja tällöin ammatti-identiteetti vahvistuu. (Honkaniemi ym. 2006, 155.)

2.4.3 Työmotivaatio

Motivaatio on yksi tärkeimmistä tekijöistä työtä ajatellen. Motivoitunut ihminen tekee työnsä huolella ja nauttii siitä mitä tekee. Laineen ja Vilkkö-Riihelän (2006, 77) mukaan ajattelutapa vaikuttaa motivaatioon. Ajattelutapaa muuttamalla saattaa löytää tylsästä ja vanhasta asiasta uusia ja mielenkiintoisia puolia. Motivoitunut ihminen kokee tavoitteen itselleen tärkeäksi ja tavoittelemisen arvoiseksi. Tällöin ihminen myös uskoo, että hän voi saavuttaa määrätyn tavoitteen. Tunteet vaikuttavat motivaatioon hyvinkin paljon, näiden avulla ihminen motivoituu monista eri asioista ja tällöin kiinnostuksen kohteet vaihtuvat joskus tiheäänkin.

Motivaatio jaetaan ulkoiseen ja sisäiseen motivaatioon. Ulkoiseen motivaatioon vaikuttavat ympäristön paine, palkkio sekä rangaistukset. Sisäinen motivaatio tarkoittaa sitä, että henkilö itse motivoituu asioista ja haluaa tehdä asioiden eteen jotakin. Motivaation puute johtuukin juuri siitä, että ihminen ei itse halua tehdä kyseistä asiaa, vaan ulkoiset motiivit ovat liian suuressa osassa. Myös työpaikan ilmapiirillä on vaikutusta ihmisen motivaatioon ja siihen, onko se ulkoista vai sisäistä. (Laine & Vilkkö-Riihelä 2006, 78.)

Motivaatioon vaikuttaa myös palkitseminen työpaikalla. Raha on useimmiten se keino, jolla ihmistä palkitaan hyvästä työstä. Rahalla palkitseminen on liittynyt suurelta osin työehtosopimusten määrittämiin palkkoihin. Näin ollen palkitseminen on vaikuttanut moneen ihmiseen, ei vain siihen joka sen olisi ansainnut. Palkitsemisessa on huomioitu se, että jokainen ihminen palkittaisiin samalla tavalla. Raha ei kuitenkaan ole ainoa kannustin ihmisen motivaation löytymisessä, vaan siihen vaikuttaa monet eri asiat. Pal-

kitsemiseen kuuluvat palkan lisäksi myös edut, kehitysmahdollisuudet, palaute työstä, vaikutusmahdollisuudet sekä työsuhteen pysyvyys. (Helsilä 2002, 67 – 68.)

2.5 Perehdyttämisen ongelmat

Suurimpina ongelmina ovat joko perehdytyksen toteuttaminen huonosti tai perehdytyksen puuttuminen kokonaan. Useimmiten kiire on syynä siihen, että perehdytystä ei voida tehdä kunnolla. Jokaisella työyhteisön jäsenellä on omat työtehtävänsä ja näiden jälkeen ei jää enää aikaa perehdyttää uutta tulokasta työympäristöön. Varsinkin projekti- tai asiakaspalvelutyössä ajanpuute on suuri ongelmakeho ja aikatauluja on vaikea saada sopimaan yhteen. Jokainen kokee omat työtehtävänsä tärkeämpänä kuin uuden työntekijän perehdyttämisen ja joskus uusi henkilö voidaan myös kokea kilpailijana. Monesti työyhteisö kokee uuden henkilön olevan taakka, josta aiheutuu lisätyötä. Tästä syystä johtoportaan tuleekin näyttää työntekijöille perehdyttämisen hyödyt, jolloin uusi työntekijä otetaan paremmin vastaan. (Kjelin & Kuusisto 2003, 241 – 242.)

Ajoitus on syytä miettiä huolella, sillä tämä on yllättävän tärkeä kriteeri perehdytystä miettiessä. Jos ajoitus on huono, ei perehdyttämislle löydy riittävää aikaa. Vaikka kiireisintä aikaa voidaan pitää hyvänä oppimisympäristönä, ei se välttämättä palvele perehdyttämistä kokonaisuudessaan. Ongelmana on myös se, että esimies ei näe perehdytyksestä saatuja hyötyjä kokonaisuutena. Esimiehen voi olla haastavaa opettaa uutta tulokasta, koska ei osaa asettaa uuden henkilön asemaan. Mikäli uuden työntekijän vahvuuksia ei tiedetä etukäteen, voi tämä aiheuttaa puutteita perehdytykseen. Ihmistä ei nähdä yksilönä, vaan hänet ajatellaan tiettyyn muottiin, jolloin stereotyyppit vievät voiton. (Kjelin & Kuusisto 2003, 242.)

Vastuunjako voi aiheuttaa ongelmia perehdytyksen aikana. Jos perehdyttäjistä ei olla sovittu hyvissä ajoin, jää tämä usein eri ihmisten vastuulle. Tällöin törmätään siihen, että viestintä ei toimi ja perehdyttäjät eivät tiedä mitä uudelle työntekijälle on jo kerrottu. Uuden työntekijän näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että hän saa irrallista tietoa sieltä täältä ja kokonaiskuva jää pimentoon. (Kjelin & Kuusisto 2003, 243.)

2.6 Seuranta

Seuranta on tärkeää, koska tällä saadaan selville sekä se kuinka uusi työntekijä oppii hänelle opetetut asiat, että se kuinka yrityksen perehdytysohjelma toimii. Perehdytystä tulee seurata jo silloin, kun sitä toteutetaan. Perehdytystä tulee arvioida sekä työntekijän että yrityksen näkökulmista, jotta voidaan kehittyä ja asettaa uusia tavoitteita. Yri-

tyksen tulee myös kerätä tietoa perehdyttämisohjelmastaan, koska ilman tätä perehdyttäminen ei voi ikinä muuttua. (Kjelin & Kuusisto 2003, 245.)

Esimiehen on hyvä seurata uuden työntekijän työmenestystä heti työntekijän aloitettua yrityksessä. Tämä luo hyvän pohjan työsuhteelle ja antaa myös arvokasta tietoa perehdyttämisestä. Uusi henkilö on usein innokas ja panostaa työhönsä mahdollisimman paljon. Mutta, jos henkilölle annetut lupaukset eivät toteudukaan, voi hän kritisoida omaa valintaansa ja tällöin sitoutuminen uuteen yritykseen kärsii. On tärkeää seurata myös sitä, kuinka uusi työntekijä sopeutuu ja paljonko hän tarvitsee apua ja tukea tehtäviensä hoitamiseen. (Honkaniemi 2006, 162.)

Perehdyttämistä kannattaa arvioida laadullisin menetelmin, jolloin vastaajalta kysytään kysymyksiä laadusta ja tyytyväisyydestä. On tärkeää, että vastaajan mielihyvää mitataan, sillä tämä antaa parhaat tulokset perehdytyksestä. Toki yrityksenkin tavoitteet tulee huomioida arvioinnissa. Mielihyvä kertoo paljon siitä, kuinka uusi työntekijä kokee perehdyttämisen, mutta tämä ei ole ainoa mittari sillä perehdytyksessä on aina vaiheita, joita työntekijä ei pidä mielekkäinä. Nämä vaiheet ovat kuitenkin tärkeitä yrityksen kannalta. (Kjelin & Kuusisto 2003, 245.)

Kyselylomakkeet ja haastattelut ovat hyvä apuväline, kun halutaan tutkia perehdyttämisen laatua ja siitä saatuja hyötyjä. Näiden kohdalla on tosin syytä muistaa, että myös yrityksen näkökulma tulee ottaa esille, ei ainoastaan työntekijän tuntemukset perehdytyksen suhteen. Mikäli on kyse suuresta yrityksestä, voidaan perehdytystä arvioida työyhteisötutkimuksella, sillä aikaa yksilöhaastatteluihin ei välttämättä ole. (Kjelin & Kuusisto 2003, 246.)

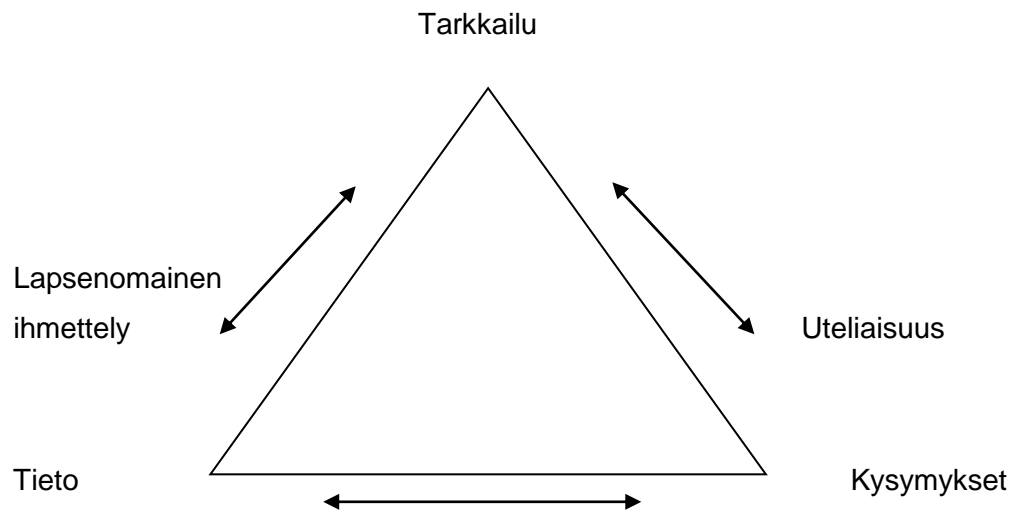
3 Kulttuuri

Mikluhan mukaan ”kulttuuri on tietyn ryhmän elämäntapa”. Kulttuureilla on omat tapansa sanoa ja tehdä erilaisia asioita. Historia, kulttuuri, uskonto ja kieli kaikki vaikuttavat ihmisten tapaan ajatella. Kulttuuri muuttuu aikojen saatossa ja periytyy vanhemmilta lapsille. Maan kuva koostuu kokemuksista, kuvista, tunteista ja vaikutelmista. Ei ole olemassa hyvää tai huonoa kulttuuria, nämä ainostaan eroavat toisistaan. (Mikluha 1996, 7.) Kuitenkin Geert Hofstede (1980) huomauttaa, että kulttuuri on ”mielen kollektiivinen ohjelmointi, joka erottaa yhden kategorian ihmiset toisesta” (Lewis 2006, 17). Kulttuurilla on erilaisia tasoja, jotka vaikuttavat yksilön näkemykseen. Ensimmäinen kerros on selkeä tuote. Tämä tarkoittaa sitä, että yksilö tekee havaintoja ympärillä olevasta kulttuurista. Tämä taso tuo myös mukanaan ennakkoluuloja, jos kulttuuria ei tunne paremmin. Toinen taso on säännöt ja arvot. Säännöt kertovat sen, mikä on oikein ja mikä on väärin. Säännöt voidaan kirjoittaa laeiksi tai ne voivat imaista kuinka asiat tehdään. Myös arvot määrittelevät hyvän ja pahan. Tämä tarkoittaa sitä, että nämä luovat pohjan kulttuurille. Viimeinen kerros on oletusten olemassaolo. Tähän liittyy vahvasti ihmisen olemassaolo. Ihminen, joka tulee toisesta kulttuurista, kysyy perusasioista ja tällöin kulttuuri ja sen tavat kyseenalaistetaan. Kysymysten tulisi herättää tunteita ja saada aikaan keskustelua. (Trompenaars & Hampden-Turner 1997, 21-23.) Harris, Moran & Moran (2004, 4) toteavat, että kulttuuri on usein se voima, joka vaikuttaa ihmisen käyttäytymismalleihin. Tätä voidaan peilata muun muassa politiikkaan ja talouteen.

Kun muutetaan uuteen maahan, on tärkeää tuntea alueen kulttuuria ja sopeutua sen tapoihin ja kunnioittaa niitä. On myös tärkeää sopeutua paikalliseen elämäntyyliin, vaikka oma kulttuuri olisikin vahvempi ja erilainen. Monissa tapauksissa kestää vuosia ennen kuin uusi kulttuuri on otettu osaksi omaa identiteettiä. Yleensä ihminen ottaa selvää alueen kulttuurista jo ennen maahan muuttoa, mutta jos kulttuuri vaikuttaa samanlaiselta kuin totuttu niin tiedon keruu saatetaan unohtaa. Tästä syystä henkilö olettaa, että uudessa kulttuurissa ei ole erilaisia piirteitä kuin omassa kulttuurissa. (Mikluha 1996, 9 – 10.)

Kun vieras kulttuuri kohdataan, tulisi henkilön olla avoin, koska epärealistiset odotukset sekä stereotyypiat pitäisi unohtaa. Tämän vuoksi on tärkeää tutustua paikallisiin ihmisiin, jotka voivat auttaa sopeutumisessa ja jotka voivat kertoa kulttuurin tavoista ja säännöistä. On hyvä muistaa, että ei hakeudu pelkästään tuttujen tai muiden ulkomaalaisten seuraan, koska tällöin uutta kulttuuria ei voi oppia. (Mikluha 1996, 10.)

Kuvio 1 kertoo siitä, kuinka kulttuuriin sopeudutaan. Sopeutuminen perustuu tietoon ja havainnointiin, jotka voivat tapahtua kun kulttuuriin perehdytään. Tieto on erittäin tärkeä ja kaikki tärkeät asiat tulee ottaa huomioon. Tärkeimmät asiat, jotka tulee tietää, ovat tavat, jotka ovat kohdemaassa kiellettyjä. Havainnointia tulee tehdä päivittäin. Tämä on hyvin tärkeää ja asiat tulee käsitellä ja ymmärtää. Uteliaisuutta ei sovi unohtaa, sillä ilman sitä uusia asioita ei voi oppia. Kysymyksiä tulee esittää usein, koska ihminen ei voi oppia ymmärtämään asioita ilman että niistä kysyy. Kysymysten avulla uutta tietoa karttuu ja koko ympyrä alkaa alusta.

Kuvio 1. Kulttuurinen mukautuminen. (Mikluha 1996, 11).

3.1 Kulttuurierot

Jokaisella kulttuurilla on omat tapansa ja sääntönsä. Täten on olemassa myös kulttuurieroja, jotka vaikuttavat ihmisten näkemyksiin. Monet pitävät eroja haastavina, jolloin sopeutuminen uuteen kulttuuriin saattaa olla hankalaa. Kulttuurierot voivat olla suuria tai pieniä, esimerkkinä kohteliaisuus tai tervehtiminen. Jopa Euroopan sisällä on eroja, skandinaavit harvoin antavat poskisuudelmia toisilleen, mutta keskieurooppalaiset tekevät yleensä näin. Seuraavissa kappaleissa kerrotaan enemmän suomalaisuudesta, amerikkalaisuudesta sekä käsitellään kulttuurieroja sekä kulttuurishokkia.

3.1.1 Suomalainen kulttuuri

Suomalaiset ihmiset ovat hyvin varautuneita ja hiljaisia. Tervehdittäessä suomalaiset yleensä kättelevät ja nyökkäävät. Ihmiset halaavat ainoastaan tuttuja ihmisiä tai sukulaisia, mutta poskisuudelmia ei anneta. Suomalaista kulttuuria pidetään sulkeutuneena ja tästä syystä ääneen sanottua tervehdystä saatetaan pitää outona. Suomalaiset esittelevät itsensä nopeasti ja joskus toinen henkilö ei edes saa nimestä selvää, jos toinen

henkilö mutisee paljon. Keskusteltaessa suomalaiset saattavat usein olla vaitonaisia, koska keskusteluun osallistutaan ainoastaan silloin kun on jotakin sanottavaa. Small talkia Suomessa ei pahemmin harrasteta. Suomalaiset saattavat kokea vieraille ihmiselle puhumisen hankalana, mutta suomalaiselle tärkeää on kuunnella mitä muilla ihmisillä on sanottavanaan ja kun kysytään ”Mitä kuuluu?” siihen todella halutaan kuulla vastaus. (Mikluha 1998, 147.)

Suomalaisten on sanottu olevan ahkera kansa ja tämä on totta. Tommy Bartlett, Inc.:n johtaja Thomas Diehl on sanonut, että suomalaisia palkataan töihin Wisconsin Dellsiin, koska suomalaisten työmoraali on korkea ja työt hoidetaan kunnialla alusta loppuun. (Diehl 22.8.2010.) Suomalaiset eivät yleensä puhu pahaa työkavereistaan esimiehille ja tämä saattaa toisinaan aiheuttaa riitatilanteita Yhdysvalloissa. On myös tärkeää muistaa olla kohtelias, koska tätä vaaditaan Yhdysvalloissa. Suomalaiset saattavat olla varautuneita, joka usein tulkitaan töykeydeksi. On tärkeää, että muistaa käyttää sanoja ”Please”, ”Thank You” sekä ”Excuse Me”. Suomalainen kulttuuri on aika ainutlaatuinen, koska kansa on suhteellisen pieni. Tästä syystä suomalainen kulttuuri on ottanut vaikutteita muista kulttuureista. Ruotsalaisuus näkyy eritoten Länsi-Suomessa alueilla, jossa asuu paljon ruotsinkielisiä. Näillä alueilla on myös joitakin samoja tapoja kuin Ruotsissa. Televisiolla on myös ollut oma vaikutuksensa kulttuuriin ja tämän avulla amerikkalaisuus on tullut tunnetuksi Suomessa.

3.1.2 Yhdysvaltain kulttuuri

Yhdysvaltalaiset ovat hyvin ulospäin suuntautuneita ja käyttävät paljon kohteliaisuuksia ja ovat hyvin kohteliaita. Yhdysvaltalaiset kättelevät harvoin, mutta sanovat tervehdykset ääneen. Yhdysvalloissa on tapana tervehtiä muita ihmisiä jopa hississä tai vastaan kävellessä. Kun esittäytytään, ovat yhdysvaltalaiset hyvin tarkkoja tästä, mutta tilanne on kuitenkin epämuodollinen ja yleensä myös huumoria viljellään. Small talk on hyvin yleistä Yhdysvalloissa. Tästä syystä on tärkeää osata small talkin perusteet, koska näissä tilanteissa hiljaisia hetkiä ei saisi tulla. Toisaalta yhdysvaltalaiset eivät sano asioita suoraan ja tämä saattaa aiheuttaa ongelmia kommunikointitilanteissa. Yhdysvaltalaiset keskustelevat kaikkien kanssa, mutta keskustelu pysyy hyvin pinnallisena. Kun Yhdysvalloissa kysytään kysymys ”Mitä kuuluu?”, lyhyt ja kohtelias vastaus on odotettu, kukaan ei odota, että toinen kertoisi kaikki kuulumisensa. (Mikluha 1998, 412-413.) Tammisen (2000, 178) mukaan yhdysvaltalaiselta täytyy osata anastaa puheenvuoro ja on parempi puhua tyhjää kuin olla kokonaan hiljaa. Yhdysvalloissa hiljaista henkilöä saatetaan pitää outona ja epäilyttävänä. Stewart-Allen & Denslow (2002, 35) muistutta-

vat, että yhdysvaltalaiset ovat hyvin ylpeitä omasta maastaan ja ovat todella isänmaallisia.

Yhdysvaltalaisilla on hyvä muisti ja he muistavatkin nimet helposti ulkoa (Fintra 1993, 210). Kun puhutaan liike-elämästä, yhdysvaltalaiset ovat hyvin tiukkoja. He tekevät paljon työtä, työtunteja kertyy enemmän kuin Suomessa ja asiat tulee hoitaa nopeasti. Koska Yhdysvallat on suuri maa, myös tavat vaihtelevat itärannikolta länsirannikolle. Sanotaan, että New Yorklaiset ovat konservatiivisia ja tiukkoja, kun vastaavasti Los Angelesissa asuvat ovat rennompia. Yhdysvaltalaisilla on paljon liiketapaamisia ja cocktailtilaisuuksia, mutta tämä ei tarkoita sitä, että tilaisuuksiin mennään vain juomaan tai olemaan siellä. Nämä tilaisuudet on tarkoitettu uusien kontaktien luomiseen ja vanhojen kontaktien säilymiseen. On myös syytä muistaa, että yhdysvaltalaiset kutsuvat ihmisiä helposti ystäviksi, vaikka tämä ei tarkoita sitä, että ollaan sydänystäviä. (Fintra 1993, 210 – 211.) Yhdysvaltojen kulttuuri on sekoitus monia eri kulttuureja. Sanotaan, että Yhdysvallat on sulatusuuni ja tämä on totta. Siellä asuu paljon erilaisista taustoista tulevia ihmisiä ja tämä on vaikuttanut kulttuuriin hyvin paljon. Myös osavaltioiden kulttuurit eroavat toisistaan ja ihmiset ovat erilaisia.

3.1.3 Kulttuurierot Suomen ja Yhdysvaltojen välillä

Suomi kuuluu länsimaiseen kulttuuriin kuten myös Yhdysvallat, mutta silti mailla on paljon kulttuurieroja. Kun verrataan suomalaisia ja yhdysvaltalaisia keskenään, yhdysvaltalaiset ovat kiireisempiä kuin suomalaiset. Yhdysvalloissa ihmiset ovat koko ajan liikkeessä ja tekevät paljon työtä. Tästä syystä monet kaupat ovat auki joka päivä ja monet kaupat ovat auki ympäri vuorokauden. Suomessakin on nykyään pidennetty kauppajen aukioloaikoja, mutta ei samassa määrin kuin Yhdysvalloissa. Tämä ei kuitenkaan sovi suomalaiseen kulttuuriin niin hyvin, koska sille ei ole samanlaista tarvetta kuin Yhdysvalloissa. Yhdysvaltalaiset ovat hyvin rentoja, varsinkin lännessä, ja he ovat aina kohteliaita. Joskus kohteliaisuus menee pinnallista, mutta tämä on osa amerikkalaisista kulttuuria. Suomalaisia pidetään usein epäkohteliaina, koska kielemme on täysin eri ja sanaa "please" ei löydy sanavarastostamme. Myöskään "kiitosta" ei käytetä niin usein kuin englannin kielessä. Suomalaiset vaikuttavat olevan hyvin tiukkoja eivätkä ole yhtä luontevia kuin yhdysvaltalaiset. Tämä saattaa näkyä töitä tehdessä tai kun suomalainen ja yhdysvaltalainen kommunikoivat toistensa kanssa. Suomalaiset harvoin puhuvat tuntemattomille ihmisille ja small talk ei kuulu suomalaiseen kulttuuriin. Toisaalta nuoremmat sukupolvet ovat avoimempia ja sopeutuvat helpommin muihin kulttuureihin. Yhdysvaltalaiset ovat hyvin puheliaita ja small talkia tulee osata. On myös hyvin tärkeää tervehtiä tuntemattomiakin ihmisiä ja kysyä heiltä kuulumisia. Yhdysval-

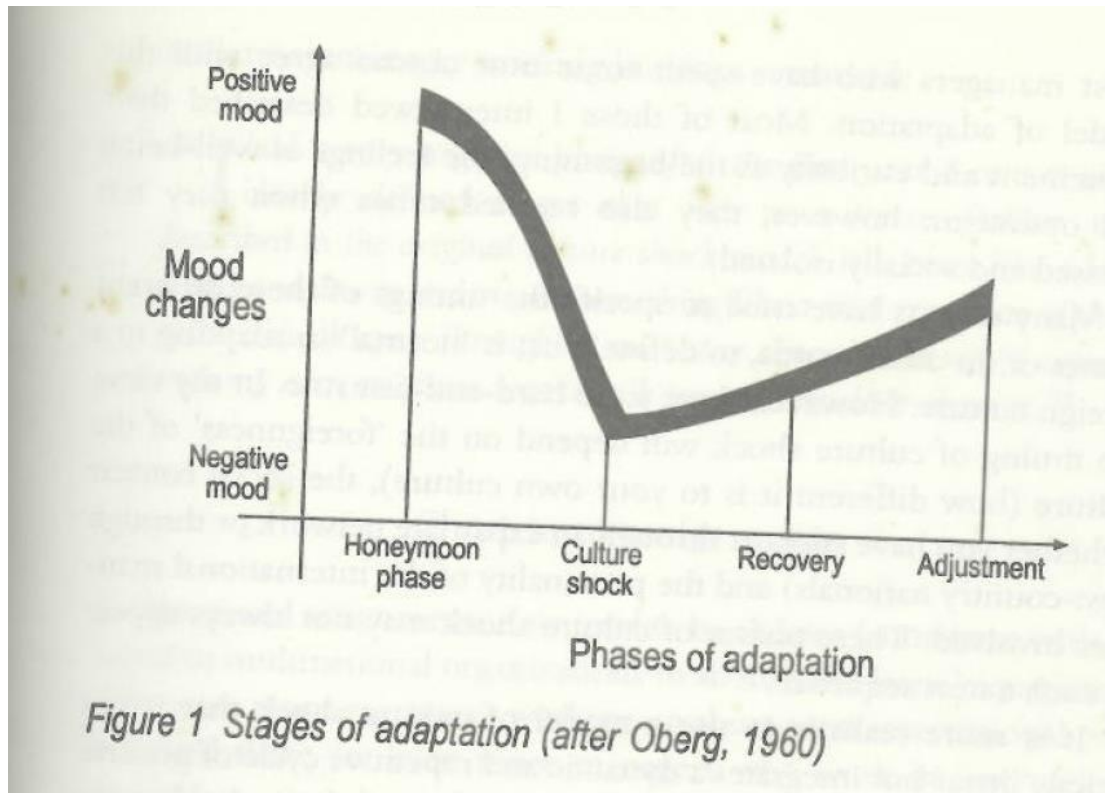
talaiset ovat aina kiinnostuneita ulkomailta tulleista ihmisistä. He kysyvät usein paljon kysymyksiä vieraasta maasta. Usein he myös haluavat tietää, mitä ulkomailta tullut ihminen tietää Yhdysvalloista. Työelämää ajatellessa suomalaiset ovat tunnetusti ahkeria ja luotettavia työntekijöitä. Työkavereista ei puhuta pahaa esimiehille ja tästä syystä tämänlainen käytös Yhdysvalloissa saattaa tulla yllätyksenä suomalaiselle. Yhdysvalloissa on normaalia kertoa mitä työkaveri on sanonut tai tehnyt ja tämä saattaa aiheuttaa konflikteja työpaikalla. Yhdysvaltalaiset eivät ole yhtä oma-aloitteisia ja tämä saattaa tuntua suomalaisesta oudolta, koska tätä ei pidetä Suomessa hyvänä piirteenä. Työ on työtä ja se tulee hoitaa niin hyvin kuin mahdollista. Vaikka suomalaiset ovat ottaneet joitakin amerikkalaisen kulttuuriin tapoja ja piirteitä omakseen, ovat kulttuurit silti hyvin erilaisia. Suomen kulttuuri on muovautunut vuosisatojen aikana ja maantieteellisellä paikalla on ollut oma vaikutuksensa. Toisaalta Yhdysvaltojen kulttuuri on sekoitus monia eri kulttuureja ja tästä syystä kulttuuri vaihtelee paljon maan sisällä. Yhdysvallat on suuren suuri maa ja kulttuuri eroaa idässä ja lännessä sekä pohjoisessa ja etelässä. Suomen kulttuuri vastaavasti on aika samanlaista koko maassa, koska Suomi on verraten pieni maa.

3.2 Kulttuurishokki

Oberg (1960) toteaa, että kulttuurishokki pohjautuu kuuteen erilaiseen luonteeseen. Nämä ovat: jännitys, menetyksen tunne, torjuminen, hämmennys, ahdistus ja avuttomuus. Jännitystä ilmenee, kun uuteen kulttuuriin sopeudutaan. Menetyksen tunnetta koetaan siitä, että sukulaiset ja ystävät asuvat eri paikassa. Torjumista tapahtuu erilaisen kulttuurin omaavilta ihmisiltä. Tämä saattaa myös tarkoittaa sitä, että ihminen itse torjuu muita. Hämmennys tarkoittaa sitä, että roolit ja arvot ovat erilaisia kuin mihin on totuttu. Erilaiset tavat tuovat ahdistusta ja joissain tapauksissa myös vihaisuutta. Avuttomuuden tunne tulee siitä, kun ihminen ei pysty sopeutumaan uuteen kulttuuriin. (Marx 2001, 5.) Harriksen, Moranin & Moranin (2004, 181) mukaan jokainen ihminen kokee kulttuurishokin erilaisena ja kulttuurishokin pituus vaihtelee yksilöllisesti. Kulttuurishokki saattaa pahimmillaan aiheuttaa yksilölle pahoja traumaattisia kokemuksia.

Kulttuurishokilla on monta eri vaihetta ja useimmat ihmiset käyvät läpi nämä kaikki. Oberg (1960) on kehittänyt mallin, kuinka sopeutua uuteen kulttuuriin. Ensimmäinen vaihe on kuherruskuukausi, jolloin kaikki on uutta ja mielenkiintoista. Tässä vaiheessa kaikki tuntuu sujuvan erinomaisesti ja vastoinkäymiset eivät tunnu haastavilta. Tämän vaiheen aikana ei ole havaittavissa pidättyväisyyttä, jolloin uuteen kulttuuriin ja ihmisiin on helpompi samaistua. Toinen vaihe on kulttuurishokki. Tämän aikana ihminen tuntee asioiden menevän huonosti ja tämä saattaa vaikuttaa myös käyttäytymiseen. Kulttuu-

rishokki saattaa aiheuttaa myös stressiä. On tärkeää tunnistaa oireet, muuten shokki saattaa pahentua tai sen ohimeneminen saattaa kestää kauemmin. Kolmas vaihe on toipuminen. Tällöin kulttuurishokki todetaan ja ihminen ymmärtää, että jotakin pitää tehdä. Kompromisseja tehdään ja todellisuus kohtaa odotukset. Viimeinen vaihe on sopeutuminen, jolloin kaikki tuntuu jälleen normaalilta ja uusi kulttuuri on hyväksytty. Myös tavat ja arvot on opittu ja kulttuurishokista on päästy eroon. Kuvio 2 osoittaa sopeutumisen eri vaiheet ja myös sen, kuinka mieliala vaihtelee prosessin aikana.

Kuvio 2. Sopeutumisen vaiheet Obergin mukaan (1960). (Marx 2001,9).

4 Opinnäytetyön suunnittelu ja toteutus

Tämä opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitolle sekä Tommy Bartlett, Inc -yritykselle. Kuten johdannossa on kerrottu, on tämän työn tarkoitus parantaa uusien työntekijöiden perehdyttämistä sekä auttaa heitä tutustumaan Yhdysvaltoihin sekä Wisconsin Dellsiin paremmin. Tässä kappaleessa esitellään, kuinka opinnäytetyö on laadittu.

4.1 Opinnäytetyön taustaa

Koko opinnäytetyöprosessi on aloitettu heinäkuussa 2015, jolloin idea perehdytysoppaasta kävi ensimmäisen kerran mielessäni. Tämän jälkeen pohdin asiaa itsekseni ja totesin, että tällainen opas olisi erittäin hyödyllinen kaikille niille, jotka lähtevät Wisconsin Dellsiin ensimmäistä kertaa. Keskustelin asiasta myös kesän 2015 työntekijöiden että Tommy Bartlettin henkilökunnan kanssa ja kaikkien mielestä tämä idea oli erinomainen ja kannattaisi ehdottomasti toteuttaa.

Hyvä opinnäytetyöaihe on sellainen, joka auttaa pääsemään helposti työelämään valmistumisen jälkeen. Tämän takia toiminnallinen opinnäytetyö on huomattavasti parempi, jolloin työn tekee oikealle taholle. Tämä kehittää projektinhallintataitoja, koska suunnitelmissa on pysyttävä ja asiat on tehtävä niin kuin on sovittu. Mikäli aihe on saatu toimeksiantona, auttaa tämä myös ammatillisessa kasvussa. Tämänkaltaisen työn etuna on se, että sen avulla näkee omat kykynsä ja vahvuutensa työelämää ajatellen. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 16 – 17.) Itselleni on ollut pitkään jo selvää, että haluan tehdä töitä henkilöstöjohtamisen parissa, joten perehdytysoppaan laatiminen oli itsestäänselvyys.

Perehdytysoppaaseen tulevat asiat alkoivat pikkuhiljaa selkiytyä mielessäni, jonka jälkeen tein jo listaa siitä missä järjestyksessä aikoisin kertoa asiat oppaassa. Minulle oli alusta asti selvää, että tekisin perehdytysoppaan, koska koin että tälle todella on tarvetta. Olin hieman ihmeissäni siitä, että tämänlaista opasta ei ole tehty jo aiemmin. Toisaalta taas uudet lähtijät eivät ole varmastikaan osanneet edes ajatella, että tällainen opas olisi mahdollinen. Olen tyytyväinen myös siitä, että ideani oppaasta sai hyvän vastaanoton sekä Tommy Bartlettin henkilökunnalta että Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitolta, sillä näin olen saanut apua sitä tarvitessani.

Kananen (2015, 43) toteaa, että aiheen tulisi olla mielenkiintoinen, jotta opinnäytetyötä olisi helpompi työstää. Motivaation säilyminen koko prosessin ajan on todella tärkeää,

koska tällöin kirjoittaminen sujuu kuin itsestään. Toki on hyvä muistaa, että aihetta ei voi aina valita ja välillä se ei välttämättä liity omiin mielenkiinnon kohteisiin. Täytyy kuitenkin muistaa, että työelämässä tulee eteen projekteja, jotka tulee hoitaa kunnialla, vaikka motivaatiota ei asian suhteen löytyisikään.

Itse olen siinä onnellisessa asemassa, että löysin mielenkiintoisen aiheen, jota on ollut mukava työstää kuluneen vuoden aikana. Henkilöstöjohtaminen on juuri se ala, jolla haluan tehdä töitä tulevaisuudessa ja tämä perehdytysoppaan laatiminen on antanut minulle uutta näkökulmaa tältä alalta. Olen myös tehnyt töitä perehdyttämisen parissa jo aiemmin, joten minulla oli oma näkemys siitä, mitkä asiat ovat tärkeitä ja miten asiat tulisi esitellä perehdytysoppaassa.

4.2 Toteutus

Tämä opinnäytetyö on tehty toiminnallisena opinnäytetyönä, joka on vaihtoehto tutkimustyölle. Vilkan ja Airaksisen (2003, 9) mukaan toiminnallinen opinnäytetyö voi olla esimerkiksi ohjeistamiseen tai tapahtumanjärjestämiseen liittyvä projekti. Toiminnallisen opinnäytetyön toteutustapana on nimenomaan ohjekirja tai vaikkapa kotisivut. Tärkeintä kuitenkin olisi, että käytännön toteutus ja sen raportointi yhdistyisivät toiminnallisessa opinnäytetyössä.

Toiminnallinen opinnäytetyö vaatii myös kirjallisen osuuden, josta ilmenee, miten työ on tehty ja miten kirjoittaja on siinä onnistunut. Kirjallisessa raportissa tulee kertoa miksi opinnäytetyö on tehty toiminnallisesti eikä perinteisiä tutkimusmetodeja käyttäen ja myös kirjoittajan oma oppimisprosessi tulisi näkyä raportissa. Itse produktia kirjoittaessa tulee muistaa se, kenelle opasta kirjoitetaan. Sen tulee olla juuri oikeaa kohderyhmää puhutteleva ja näin ollen sen tekstikin on erilaista kuin mitä raportissa on käytetty. Kirjoittajan onkin siis syytä muistaa, että produkti ja raportti ovat kaksi erillistä työtä. (Vilka & Airaksinen 2003, 65.)

Perehdytysopas tullaan mitä todennäköisimmin jakamaan sähköisessä muodossa uusille Wisconsinin Dellsiin lähteville nuorille, koska tämä on helpoin ja edullisin tapa saada perehdytysopas juuri oikealle kohderyhmälle. Luultavasti paperista versiota tästä ei tulla tekemään lainkaan. Perehdytysoppaan kielenä on suomi, vaikka työnantajat ovatkin englanninkielisiä. Tästä on keskusteltu Tommy Bartlettin toimitusjohtajan kanssa jo syksyllä 2015, jolloin todettiin, että suomen kieli on parempi väline, jotta kaikki tieto ymmärretään välittömästi. Opas tullaan kuitenkin kääntämään englanniksi, jotta tästä on hyötyä myös Yhdysvalloissa oleville työnantajille.

4.2.1 Produktin työstäminen ja esittely

Aloitin opinnäytetyöprosessini jo loppusyksystä 2015, jolloin olin valinnut aiheeni. Tällöin tosin en vielä kirjoittanut mitään, vaan lähinnä mietin sitä, miten aiheeni lähestyisin ja mitä ottaisin huomioon itse perehdytysoppaassa. Tarkoitukseni oli aloittaa itse kirjoittaminen keväällä 2016, mutta aikapulan vuoksi tämä venähti myöhemmälle kuin oli tarkoitus. Olin myös saanut todella vapaat kädet tämän oppaan laatimiseen, joten minulla ei ollut sen suhteen kiire kerätä tietoja oppaaseen eikä myöskään tätä raporttia varten. Alun perin oli tarkoitus saada opas valmiiksi jo kesän 2016 uusille suomalaisille työntekijöille, mutta ikävä kyllä tähän tavoitteeseen en päässyt.

Sisällön kerääminen ja analysointi tapahtuu aina päänsisäisesti, vaikka muistiinpanojen tärkeyttä ei sovi unohtaa. Muistiinpanovälineet tulee aina olla lähellä, jotta tärkeimmät pointit saa heti paperille. On tärkeää prosessoida jo luettuja ja kirjoitettuja asioita, jolloin opinnäytetyötä on helpompi lähteä kirjoittamaan ja jotta asiat on myös ymmärretty. Toki muistiinpanot tulee lukea läpi ainakin kerran, jotta opinnäytetyöhön ei pääse lipsahtamaan ylimääräisiä ja turhia asioita. Omiin ideoihin ja ennakkokäsityksiin kannattaa luottaa, sillä työ on kuitenkin kirjoittajansa näköinen. (Hakala 2000, 110 – 111.)

Kesällä 2016 pääsin vihdoinkin ja viimein vauhtiin ja tällöin tein ensimmäisen version perehdytysoppaan sisällysluettelosta. Tällöin mietin myös ensimmäisen kerran sitä, keihin entisiin työntekijöihin ottaisin yhteyttä perehdytysoppaan tiimoilta. Vaikka tiedän itsekin paljon molemmista työnantajista sekä työtehtävistä ja Wisconsin Dellsistä yleisestikin, halusin silti saada muitakin näkemyksiä näihin kaikkiin teemoihin. Otin yhteyttä ihmisiin, jotka ovat olleet Wisconsin Dellsissä joko kesällä 2015 ja/tai kesällä 2016, jotta näkemykset ja työtehtävät olisivat mahdollisimman todenmukaisia. Elokuussa otin yhteyttä 15 työntekijään, 8 Tommy Bartlettilta ja 7 Noah's Arkilta ja pyysin heitä kertomaan omia kokemuksiaan ja näkemyksiään Wisconsin Dellsissä työskentelystä. Annoin heille muutaman täsmäkysymyksen ja myös vapaat kädet kertoa siitä, mitä he pitävät tärkeänä tietona. Kahdeksan haastateltavaa ottikin minuun yhteyttä ja näin ollen sain jokaisesta työtehtävästä tietoa sekä myös Wisconsin Dellsistä yleisesti.

Olen toki myös ollut yhteydessä sekä Suomi-Amerikka Yhdistysten Liittoon sekä Tommy Bartlettin toimitusjohtajaan ja kysynyt heiltä mielipiteitä siitä, mitä perehdytysoppaaseen tulisi heidän mielestään laittaa. En kuitenkaan saanut mitään konkreettisia esimerkkejä siitä, mitä tulisi tai ei tulisi kirjoittaa, joten olen itse laatinut koko sisällysluettelon ja päättänyt mitä oppaassa käydään läpi.

Perehdytysoppaan sisällysluettelo on numeroitu samaan tapaan kuin minkä tahansa raportin. Oppaassa on myös alalukuja, jotta lukijan on helpompi selata opasta ja näin ollen lukija voi myös hypätä yli ne kohdat jotka eivät ole häntä kiinnostavia. Sisällysluettelo on laadittu niin, että ensimmäinen luku käsittelee Suomi-Amerikka Yhdistysten Liittoa ja itse ohjelmaa, jonka kautta nuoret opiskelijat saavat mahdollisuuden kesätöihin Yhdysvalloissa. Toinen luku käsittelee Yhdysvaltoja ja tässä on kerrottu muun muassa Yhdysvaltain eroavaisuuksista Suomeen verrattuna. Tässä luvussa kerrotaan hieman myös kulttuurieroista sekä -shokista ja annetaan myös matkustusvinkkejä. Kolmas luku on Wisconsinin osavaltioista ja neljäs luku kertoo itse Wisconsinin Dellsistä ja mitä siellä voi tehdä. Kaksi viimeistä lukua esittelevät työnantajat ja työtehtävät hieman paremmin ja näissä kerrotaan myös asumisesta sekä kaikesta muusta tärkeästä, jotka on hyvä tietää jo ennen kesää.

Perehdytysopas on luetutettu kahdella Wisconsinin Dellsissä työskennelleellä henkilöllä, joista toinen on ollut töissä Noah's Arkilla ja toinen Tommy Bartlettilla. Myös Suomi-Amerikka Yhdistysten Liiton edustaja on lukenut koko oppaan ja antanut oman näkemyksensä siitä. Opas on noin 30-sivuinen, joskin siihen on lisätty yksi taulukko yleisimmistä mitoista, jotka eroavat totutuista ja mukaan on liitetty myös kuvia, jotta opas ei olisi pelkkä tekstiä täynnä.

Perehdytysoppaan päivittämisestä ei olla vielä keskusteltu siihen liittyvien tahojen kanssa. Todennäköisin vaihtoehto päivitysten tekemiselle on Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto, koska opas on suomenkielellä ja heillä on mitä luultavimmin uusimmat tiedot töiden osalta. Itse en valitettavasti opasta pysty enää sen julkaisemisen jälkeen päivittämään, koska en ole enää töissä Wisconsinin Dellsissä.

4.2.2 Raportin laatiminen

Lähdekirjallisuuteen aloin paneutua kunnolla vasta elokuussa 2016, jolloin selasin muutamaa jo samasta aiheesta kirjoitettua opinnäytetyötä. Hakalan (2000, 95) mukaan lähdekirjallisuuteen tutustuminen kannattaa aloittaa vastaavanlaisten tutkimusten tai kirjallisuuden lähdeluetteloista. Nämä antavat osviittaa siitä, minkälaiseen kirjallisuuteen kannattaa tutustua. Jos olisin ollut fiksu, olisin ensimmäisenä hankkinut käsiini kirjallisuutta toiminnallisesta opinnäytetyöstä, koska minulla oli vaikeuksia hahmottaa, mikä tällainen opinnäytetyö todellisuudessa on ja miten se tulee tehdä. Toiminnallisen opinnäytetyön käsite oli jäänyt minulle hyvin epäselväksi, vaikka periaatteessa tiesinkin, että minun tulee kirjoittaa sekä itse perehdytysopas että raportti aiheesta.

Kirjoittamisprosessi tuntuikin todella hankalalta enkä oikein osannut aloittaa mistään. Koko projekti oli vain suuri musta möykky päässäni, vaikka ideoita minulla olikin todella paljon. Kananen (2015, 16) toteaaakin, että tärkeintä olisi vain kirjoittaa joka päivä jokin, koska tällöin kirjoittamisesta tulee tapa. Jo kirjoitettu teksti ei välttämättä jää lopulliseen opinnäytetyöhön, mutta sillä ei ole merkitystä. Myös se on tärkeä muistaa, että kommenttia ei voi saada ilman, että olisi kirjoitettua tekstiä jota voi kommentoida.

Kirjoitusprosessini lähti liikkeelle oikeastaan vasta syyskuun alussa, jolloin totesin, että nyt on pakko aloittaa, jotta saan sekä oppaan että raportin ajoissa valmiiksi. Tutustuin kunnolla lähdekirjallisuuteen, jonka pohjalta myös oppaan kirjoittaminen oli helpompi aloittaa. Itse kirjoitin ensin perehdytysoppaan niin valmiiksi kuin mahdollista ja vasta sen jälkeen aloin miettiä raportin sisällysluetteloa ja mitkä asiat olisivat tärkeitä työni kannalta. Sain onnekseni apuja edellisestä opinnäytetyöstäni, joten käytin sitä hyväkseni teoriapohjaa aloittaessani. Näin ollen prosessin aloittaminen oli helpompaa, kun minulla oli jo valmista tekstiä raportissani.

Kirjoittamisprosessi vaihteli päivittäin. Välillä tekstiä syntyi kuin itsestään ja välillä oli viikonkin taukoja, jolloin en saanut tekstiä aikaiseksi. Tauot eivät kuitenkaan tarkoittaneet sitä, etteikö prosessi olisi ollut mielessäni jatkuvasti. Kävin asioista läpi omassa päässäni ja kyselin apuja myös muilta samassa tilanteessa olevilta. Viskarin (2009, 40) mukaan kirjoittaminen ei kaikilla suju niin helposti ja yksinkertaisesti kuin toivoisi. Tätä ei kuitenkaan kannata pitää ylitsepääsemättömänä asiana, vaan ajatella kovana työnä, joka kuitenkin tulee onnistumaan.

Alkuperäinen suunnitelmani raportin sisällöstä ei muuttunut kirjoittamisprosessin edetessä. Päätin, että perehdyttäminen olisi ensimmäinen ja kulttuuri toinen teoreettinen osuus, joita käsittelisin laajemmin. Perehdyttäminen olikin ilmiselvä osa-alue, jota tulisi käydä läpi tässä raportissa, sillä opas liittyy siihen niin vahvasti. Kulttuuria halusin käsitellä, koska perehdytysopas on tehty nimenomaan Yhdysvaltoihin lähteville opiskelijoille. On tärkeää tietää hieman Yhdysvaltojen ja Suomen välisistä kulttuurieroista ja myös kulttuurishokista.

4.2.3 Aikataulusuunnitelma

Aikataulusuunnitelma jäi osaltani tekemättä, kun syksyllä 2015 päätin aiheeni ja otin ensimmäisen kerran yhteyttä opinnäytetyöohjaajaani. Tarkoitukseni oli kirjoittaa aiheanalyysi ja toimintasuunnitelma jo tuolloin, mutta sekin valitettavasti jäi kirjoittamatta,

joten aikatauluakaan ei ollut. Tämä saattaa olla yksi syy siihen, miksen saanut opasta ja tätä raporttia jo aiemmin valmiiksi.

Kun vihdoinkin kirjoitin yhdistetyn aiheanalyysin sekä toimintasuunnitelman syyskuun alussa, tein itselleni suuntaa antavan aikataulun tälle syksylle (kuvio 3). Tiesin, että se oli hyvinkin suurpiirteinen ja luultavasti tulisi hieman muuttumaan syksyn edetessä, mutta pääasia oli, että se oli tehty. Vilkka ja Airaksinen (2003, 27) muistuttavat, että aikataulutus on syytä mainita toimintasuunnitelmassa, jotta myös ohjaaja pystyy kertomaan oman näkemyksensä siitä. Ohjaaja on kuitenkin viime kädessä se, joka tietää onko aikataulu realistinen työhön nähden.

vko 37	Kirjallisuuden tutkiminen Haastattelujen teko Perehdytysoppaan sekä raportin aloittaminen
vko 38	Perehdytysoppaan sekä raportin kirjoittaminen
vko 39	Perehdytysoppaan sekä raportin kirjoittaminen
vko 40	Haastattelujen dead line ja läpikäynti Perehdytysoppaan sekä raportin kirjoittaminen
vko 41	Valmiin perehdytysoppaan luetuttaminen vanhoilla työntekijöillä sekä SAYL:n edustajalla
vko 42	Perehdytysoppaan sekä raportin viimeistely

Kuvio 3. Aikataulutus syksylle.

Olen henkilö, joka tarvitsee aikatauluja pysyäkseni niin sanotusti ruodussa. Toisaalta tarvitsen sen pienen paniikin, jotta saan itsestäni mahdollisimman hyvän tuloksen irti. Tämä saattaa siis olla syynä siihen, että en osannut aloittaa tätä prosessia ajoissa, koska tiesin valmistuvani vasta syksyllä 2016. Toki olisi ollut mukavaa, että ei olisi tarvinnut ihan näin paljoa stressata tästä opinnäytetyöstä, mutta pääasia on, että tekstiä on saanut aikaiseksi ja itse on tyytyväinen työn tulokseen.

4.3 Tietoperusta ja sen hankinta

Produktin tietoperustana on käytetty muutamaa eri kirjalähdettä, jotta esimerkiksi tiedot Yhdysvalloista ovat oikein. Produktiin on myös käytetty kulttuurista kertovaa kirjallisuutta, jota on hyödynnetty tämän raportin laatimisessa. Kulttuuriin pohjautuva lähdekirjalli-

suutta on käytetty myös edellisessä opinnäytetyössäni, näin ollen tämä kirjallisuus oli tuttua jo entuudestaan. Produktissa on käytetty paljon internetlähteitä, jotta tiedot Wisconsinin ja Wisconsin Dellsin nähtävyyksistä olisivat oikein. Myös haastateltavien vastauksista saatuja tietoja on hyödynnetty produktia kirjoittaessa. Toki omatkin tiedot ovat suhteellisen laajat kaikkien produktissa käsiteltävien aihealueiden suhteen, mutta en voinut pelkästään luottaa omiin tietoihini ja näkemyksiin produktin osalta.

Perehdyttämisen osalta tietoperustani liittyy lähinnä perehdytyksestä kertovaan kirjallisuuteen, mutta joukossa on myös henkilöstöjohtamisesta kertova teos. Olin yllätynyt siitä, kuinka hankalaa minun oli löytää tietoa perehdytyksestä. Löysin paljon kirjallisuutta aiheesta, mutta niitä luettuani totesin, että en voisi niitä työssäni käyttää. Toki vaikutusta lähdekirjallisuuden löytymättä jäämiseen on ollut sillä, että olen jättänyt tämän viime tippaan. Olin kuitenkin tyytyväinen niihin teoksiin, joita olen tietoperustana käyttänyt. Mielestäni sain näistä teoksista kaiken sen teorian, mitä raporttiini halusinkin.

Kuten jo aiemmin mainitsin, kulttuuriin liittyvä tietoperustani on osittain edellisestä opinnäytetyöstäni poimittua. Kulttuuriin löytyikin paljon lähdekirjallisuutta, mutta tämä on osin hieman vanhempaa materiaalia. Toisaalta kulttuuriin liittyvät asiat eivät muutu niin nopeasti kuin työelämään liittyvät asiat. Nämä teokset olivat ennestään tuttuja, joten tiesin, että nämä lähteet olisivat hyvä pohja tämän luvun teoriaan. Kulttuuria käsittelevä lähdekirjallisuus on hieman vanhempaa kuin olisin halunnut sen olevan, mutta kulttuurilliset piirteet eivät muutu tuosta vain ja olenkin sitä mieltä, että käyttämäni kirjallisuus on edelleen relevanttia. Kulttuurierot saattavat olla jonkun mielestä liian kärkeästi ja karrikoidusti kirjoitettu, mutta tämä on minun näkemykseni ja olen itse asunut Yhdysvalloissa useampaan otteeseen, joten tiedän mistä puhun. Tässä raportissa esitellyistä kulttuurieroista on myös keskusteltu sekä muiden suomalaisten että yhdysvaltalaisien kanssa, joten koen, että nämä ovat oikeanlainen kuvaus kulttuureista.

Empiiristä osuutta kirjoittaessani olen käyttänyt lähteitä niin toiminnallisesta opinnäytetyöstä kuin kirjoittamisestakin. Olen erittäin tyytyväinen siihen, että löysin teoksen, jossa paneudutaan vain ja ainoastaan siihen, mikä toiminnallinen opinnäytetyö on. Tämä teos on auttanut minua hyvin paljon tämän prosessin aikana. Myös kirjoittamisesta kertovat lähteet ovat tärkeitä, mutta niitä ei tullut käytettyä ihan niin paljon kuin opinnäytetyöstä kertovaa teosta.

Produktia kirjoittaessani internetlähteet ovat olleet erittäin suuri osa tietopohjalle, koska käsittelemistäni aiheista ei valitettavasti löydy kirjallisuutta. Internetlähteiden kanssa

pitää olla todella tarkka, sillä internetiin on helppo laittaa minkälaisia tietoja tahansa eikä kukaan tule näitä tarkistamaan. Vilkan ja Airaksisen (2003, 72-73) mukaan on tärkeää arvioida lähteen ajantasaisuutta sekä luotettavuutta. Lähteiden tulisi myös olla alkuperäisiä, koska tällöin ei ole vaaraa siitä, että tieto oli muuttunut matkan varrella. Myös se, miten tieto on kirjoitettu osoittaa sen, kuinka luotettava lähde on.

Lähdeluettelossa mainittuja opiskelijalähteitä on käytetty perehdytysoppaan laadinnassa. Heidän näkemyksensä sekä työtehtävistä että oppaassa käsiteltävistä muista asioista antoi oppaalle enemmän syvyyttä kuin mihin olisin yksinäni pystynyt. Raporttiin kyseisiä haastatteluita ei ole tarvittu.

Olisin halunnut käyttää vieläkin enemmän englanninkielisiä lähteitä, jotta raportti olisi saanut syvyyttä. Valitettavasti tässäkin aika oli esteenä enkä kyennyt löytämään perehdyttämiseen liittyviä lähteitä englanniksi. Onnekseni olin kuitenkin käyttänyt edellisessä opinnäytetyössäni englantia, joten kulttuuriin liittyvät lähteet ovat osaksi englanninkielisiä.

5 Pohdinta

Tämä oli jo toinen opinnäytetyö, jonka olen ammattikorkeakoulutasolla kirjoittanut, joten minulla oli jo käsitys siitä mitä tämä projekti tuo tullessaan. Olin kuitenkin yllätynyt siitä, kuinka haastavalta tämä jälleen tuntui, olihan edellisestä kirjoitusurakasta jo kulunut useampikin vuosi. Toki silläkin oli vaikutusta, että ensimmäinen opinnäytetyöni on ollut laadullinen tutkimus ja nyt vastaavasti tein täysin erilaisen projektin. Tiesin kuitenkin entuudestaan sen, että pystyn tähän kirjoittamiseen nopeallakin aikataululla, sillä edellisenkin työ valmistui noin kuudessa viikossa.

5.1 Produktin arviointi ja toimenpidesuositukset

Tekemäni perehdytysopas, produkti, on mielestäni käyttökelpoinen sellaisenaan. Produktiin on kerätty tärkeimmät tiedot niin Yhdysvalloista, Wisconsinin osavaltiosta kuin Wisconsin Dellsistäkin. Samaten myös molemmista työnantajista on kerrottu, heidän odotuksistaan työntekijöitä kohtaan ja siitä mitä työtehtävät pitävät sisällään.

En saanut mitään erityisohjeita oppaan kirjoittamiseen, joten olen päättänyt kaikesta itse. Oppaan kirjoittaminen olisi varmasti ollut hieman helpompaa, jos minulla olisi ollut tietyt rajat siihen mitä oppaaseen on tultava ja mitä siltä odotetaan. Toki tuntui hienolta, että minuun uskotaan ja luotetaan tämän oppaan suhteen. Ilman apua en kuitenkaan olisi selvinnyt, olenkin hyvin kiitollinen siitä, että vanhat työntekijät ovat halunneet antaa oman näkemyksensä asioista. Heidän avullaan olen saanut itsekkin paremman kuvan esimerkiksi työtehtävistä, ilman heidän vastauksiaan en olisi osannut kirjoittaa yhtä hyviä kuvauksia oppaaseen.

Olen tyytyväinen siihen, miltä opas näyttää. Olen tarkoituksella tehnyt oppaaseen sisällysluettelon, jotta lukijat löytävät tarvitsemansa tiedon mahdollisimman kätevästi. Oppaan aiheiden järjestys on tarkkaan harkittu ja mielestäni järjestys on looginen. Ensimmäisenä halusin kertoa hieman Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitosta ja ohjelmasta ylipäänsä. Sen jälkeen kerroin yleistä tietoa Yhdysvalloista, jotka ovat mielestäni tärkeitä asioita ja joihin on hyvä varautua jo etukäteen. Wisconsinin osavaltiosta olisin halunnut kertoa ehkä hieman enemmän, mutta yllätyksekseni tietoa oli hankala löytää. Wisconsin Dellsistä oli helppo kertoa, koska olen asunut siellä itse niin paljon. Halusin ottaa mukaan myös nähtävyyksiä ja ravintoloita, joista itse pidän. Työnantajista halusin kertoa tärkeimmät asiat, samaten työtehtävistä, jotta uusille Wisconsin Dellsiin lähtijöille ei tulisi ikäviä yllätyksiä.

Olisin kaivannut tällaista opasta itsekkin, kun lähdin Wisconsin Dellsiin ensimmäistä kertaa. Olisi ollut mukava tietää enemmän paikasta, jonne muuttaa ja omista työtehtävistäkin olisi ollut mukava tietää enemmän jo etukäteen. Myös asumisolosta olisi ollut hyvä tietää, sillä nämä tulevat aina osalle ihmisistä yllätyksenä. Toki joka vuosi Facebookiin järjestetään ryhmä, jossa kaikki Wisconsin Dellsiin lähtevät voivat keskustella keskenään erilaisista asioista.

Mielestäni opas olisi hyvä jakaa uusille lähtijöille heti, kun valinnat on helmi-maaliskuun vaihteessa tehty, jotta he pääsevät heti tutustumaan alueeseen ja työnantajiin. Toki Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto yhdessä Tommy Bartlettin ja Noah's Arkin kanssa tekevät lopullisen päätöksen siitä, milloin perehdytysopas jaetaan. Mitä luultavimmin opas tulee olemaan sähköisessä muodossa, tämä on mitä luultavimmin helpoin tapa jakaa se. Tulen kääntämään oppaan myös englanniksi, jotta työnantajat Yhdysvalloissa voivat lukea oppaan läpi.

Produkti oli yllättävän helppo kirjoittaa, kun ensin oli päässyt alkuun. Produktiin tulevat teemat olivat itsestään selvyyksiä, sillä tämänkaltaisista asioista on joka vuosi keskusteltu Facebook-ryhmässä. Näistä aiheista olisin itsekkin kaivannut tietoa heti kun valinta osui kohdalleni. Toki produktin kirjoittamisen helpouteen vaikutti myös se, että olen ollut töissä Wisconsin Dellsissä viisi kertaa, joten tiedän asioista suhteellisen paljon.

5.2 Opinnäytetyöprosessin ja oppimisen arviointi

Prosessi oli todella hankala aloittaa, sillä kirjoittamisesta ei meinannut tulla mitään, vaikka ideoita olikin päässä todella paljon. Aikataulutuksesta olisi varmasti ollut apua, mutta toisaalta olen ihminen, joka toimii parhaiten paineiden alla. Tästä syystä koko prosessi alkoi hieman myöhään, mutta tiesin kuitenkin pystyväni hoitamaan sekä produktin että raportin kunnialla alusta loppuun. Lähdekirjallisuuteen olisi pitänyt tutustua huomattavasti aiemmin, mutta olen kuitenkin tyytyväinen löytämiini teoksiin sillä koen, että löysin näistä kaiken tarvittavan tiedon.

Raportin kirjoittaminen oli huomattavasti haastavampaa, koska tietoperustan kasaaminen tuntui kovin työläältä. Minua auttoi kuitenkin se, että pystyin hyödyntämään jo edellisessä opinnäytetyössäni käyttämiäni lähteitä myös tässä opinnäytetyössä. Tämän avulla kirjoitusprosessi pääsi käyntiin ja sainkin yllättävän hyvin tekstiä aikaiseksi. Välillä kuitenkin kirjoittaminen katkesi useiksi päiviksi ja uskokin meinasi jo loppua tämän raportin kanssa. Sain kuitenkin urakan valmiiksi ja mielestäni lopputulos on hyvä.

Vaikeuksia tuotti myös se, että pohjatietoni toiminnallisesta opinnäytetyöstä olivat kovin rajalliset. Olin todella epävarma siitä, mitä minun tulisi tehdä ja kuinka toiminnallinen opinnäytetyö tulisi kirjoittaa. Asia kuitenkin alkoi selvitä pikkuhiljaa, kun sain puhuttua muiden toiminnallisen opinnäytetyön tekijöiden kanssa. Selasin myös vanhoja opinnäytetöitä vastaavista töistä. Tämä auttoi minua suuresti keräämään lähdekirjallisuutta ja tekemään sisällysluettelo raporttia varten. Vilkan ja Airaksisen teos Toiminnallinen opinnäytetyö oli myös iso apu, kun vihdoinkin tutustuin siihen mitä minulta odotetaan.

Raportin tietoperustana on käytetty sekä perehdyttämiseen että kulttuuriin liittyvää kirjallisuutta. Perehdyttämisestä on varmasti tehty satoja teoksia, mutta valitettavasti aikapulan takia tämän teeman lähdekirjallisuus jäi hieman niukaksi. Kulttuurista vastavasti löytyi paljonkin hyviä teoksia ja näistä osa on englannin kielisiä. Olisin halunnut löytää vieraskielisiä teoksia myös perehdyttämisestä, mutta uskon että suomenkieliset ovat myös varteenotettavia. Tietoperustaan olen tyytyväinen, sillä löysin käyttämäni teoksista kaiken sen mitä tässä raportissa halusinkin käydä läpi.

Empiiriseen osaan olen myös tyytyväinen, sillä sain siinäkin sanottua kaiken mitä halusin. Olen itse asiassa hieman yllättynyt, että sain kerrottua koko opinnäytetyöprosessistani niinkin paljon. Toki empiirisessä osassa olisi voinut käyttää enemmän lähdekirjallisuutta, mutta mielestäni on tärkeää tuoda siinä osassa omat näkemykset esiin. Itsehän olen kuitenkin sekä produktin että tämän raportin kirjoittanut. Ymmärrän, että lähdekirjallisuutta tulee käyttää, jotta lukijat näkevät kuinka lähteiden käyttö onnistuu, mutta samalla on tärkeää osata tuoda omat näkemyksensä esiin.

Tämä prosessi on ollut itsessään hyvin opettavainen, sillä en ole aiemmin kirjoittanut perehdytysopasta, vaikka olen toiminutkin esimiehenä muutamaan eri otteeseen. Perehdytys on siis minulle tuttua, mutta itse oppaan kirjoittaminen ei ollut. Onkin mukava huomata, että oppaan kirjoittaminen ei ole niin hankalaa kuin olen ehkä joskus kuvitellut. Olen myös huomannut sen, että apua kannattaa ja pitää kysyä. Olemmekin muuttaman ystävän kanssa perustaneet keskusteluryhmän, jossa on puitu opinnäytetöitämme ja josta on saanut paljon apua ja inspiraatiota omaan kirjoittamiseen. Ilman heitä en välttämättä olisi saanut tätä prosessia valmiiksi näin nopealla aikataululla.

Lähteet

Ahveninen, E. 14.9.2016. Opiskelija. Tommy Bartlett, Inc. Sähköposti.

Berg, I. 1.10.2016. Opiskelija. Noah's Ark. Sähköposti.

Diehl, Thomas 2010. Toimitusjohtaja. Tommy Bartlett, Inc. Wisconsin Dells 22.8.2010. Haastattelu.

Fintra-julkaisu nro 77. 1993. Kulttuureja ja käyttäytymistä – 90 maata suomalaissilmin. Suomen Graafiset Palvelut Oy. Kuopio.

Gore, K. 2007. Networking Cultural Knowledge – An interactive and experiential strategy to apply intercultural communication in business. WSOY Oppimateriaalit Oy. Helsinki.

Grönholm, M. 27.9.2016. Opiskelija. Noah's Ark. Sähköposti.

Hakala, J.T. 2000. Opinnäyte luovasti – Kehittämisen ja tutkimustyön opas. Tammer-Paino Oy. Tampere.

Harris P.R., Moran R.T. & Moran S.V. 2004. Managing Cultural Differences. Elsevier Butterworth-Heinemann. Burlington. Yhdysvallat.

Helsilä, M. 2002. Käytännön henkilöstötyö. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Hentunen, A. 18.9.2016. Opiskelija. Tommy Bartlett, Inc. Sähköposti.

Honkaniemi, L. ym. 2006. Viisaat valinnat. 1. painos. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

KalaitSIDis, A-M. 24.9.2016. Opiskelija. Noah's Ark. Sähköposti.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja. Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Kauhanen, J. 2004. Henkilöstövoimavarojen johtaminen. 5. – 6. painos. WSOY. Helsinki.

Kjelin, E. & Kuusisto, P-C. 2003. Tuloksekskaasta tuloksentekijäksi. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Laine, V. & Vilkkö-Riihelä, A. 2006. Mielen maailma 4. Tunteet, motiivit ja taitava ajattelu. 1. painos. WSOY Oppimateriaalit Oy. Helsinki.

Lewis, R.D. 2006. When Cultures Collide – Leading Across Cultures. 3rd Edition. Nicholas Brealey Publishing. London. United Kingdom.

Marx, E. 2001. Breaking Through Culture Shock – What You Need to Succeed in International Business. Nicholas Brealey Publishing. London. United Kingdom.

Mikluha, A. 1998. Kommunikointi eri maissa. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Mikluha, A. 1996. Työkulttuurit. Avain menestykseen kansainvälisessä liiketoiminnassa. Tammer-Paino Oy. Tampere.

Mäkinen, J. 5.10.2016. Opiskelija. Noah's Ark. Sähköposti.

Nieminen, M. & Väyrynen, R. 1999. Amerikan aakkoset. Asuminen ja työskentely Yhdysvalloissa. Oy Edita Ab. Helsinki.

Noah's Ark. Yritys. Luettavissa: <https://www.noahsarkwaterpark.com/>. Luettu: 21.9.2016.

Putkisaari, T. 21.9.2016. Opiskelija. Tommy Bartlett, Inc. Sähköposti.

Rutonen, K. 15.9.2016. Projektisihteeri. SAYL. Sähköposti.

SAYL 2016. Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto. Luettavissa: <http://sayl.fi/suomi-amerikka-yhdistysten-liitto-sayl/>. Luettu: 20.9.2016.

Stewart-Allen A. & Denslow L. 2002. Working with Americans – how to build profitable business relationships. Pearson Education. Harlow. Great Britain.

Tamminen, S. 2000. Kulttuurisukellus – kohteena Yhdysvallat. Fintra-julkaisu nro 135. Yliopistokirjapaino Oy. Helsinki.

Tommy Bartlett, Inc. Yritys. Luettavissa: <http://www.tommybartlett.com/>. Luettu: 22.9.2016.

Travel Wisconsin. Matkailusivusto. Luettavissa: <http://www.travelwisconsin.com/>. Luettu: 20.9.2016.

Trompenaars, F. & Hampden-Turner, C. 1997. Riding the Waves of Culture. Understanding Cultural Diversity in Business. 2nd Edition. Nicholas Brealey Publishing. London. United Kingdom.

Vesterinen, O. 16.9.2016. Opiskelija. Tommy Bartlett, Inc. Sähköposti.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Viskari, S. 2009. Tieteellisen kirjoittamisen perusteet. Opas kirjoittamiseen ja seminaarityöskentelyyn. 5. uudistettu painos. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. Tampere.

Wisconsin Dells. Kaupunki. Luettavissa: <http://www.wisdells.com/wisconsin-dells.htm>. Luettu: 21.9.2016.

Liitteet

Liite 1. Perehdytysopas Wisconsin Dellsiin lähteville suomalaisille

Tervetuloa Wisconsinin Dellsiin – opas kesää varten

Sisällys

1	SAYL ja Summer Work and Travel -ohjelma	33
2	Yhdysvallat.....	34
2.1	Suomen ja Yhdysvaltojen väliset kulttuurierot	36
2.2	Kulttuurishokki.....	37
2.3	Matkustusvinkkejä.....	38
3	Wisconsin.....	41
3.1	Milwaukee.....	41
3.2	Madison	43
3.3	Muut nähtävyydet.....	44
3.4	Lähiosavaltioiden nähtävyydet	46
4	Wisconsin Dells.....	47
4.1	Wisconsin Dellsin nähtävyyksiä	47
4.2	Wisconsin Dellsin ravintoloita.....	49
4.3	Wisconsin Dellsin yöelämä.....	50
5	Tommy Bartlett, Inc.	51
5.1	Suomalaisten työtehtävät.....	53
5.1.1	Exploratory.....	53
5.1.2	Snack Bar	54
5.1.3	Pro Shop.....	55
5.1.4	Monkey	55
6	Noah's Ark	57
6.1	Suomalaisten työtehtävät.....	57
6.1.1	Lifeguard.....	57
6.1.2	Retail.....	58
6.1.3	Foods.....	59
6.1.4	Admissions.....	59

Alkusanat

Tämä opas on tarkoitettu Sinun avukseksi, jotta lähtösi Wisconsin Dellsiin sujuisi mahdollisimman helposti ja vaivattomasti ja jotta saisit vastauksia mieltäsi askarruttaviin kysymyksiin jo hyvissä ajoin. Olen itse ollut töissä Wisconsin Dellsissä kesinä 2009, 2010 ja 2011 sekä marraskuusta 2011 marraskuuhun 2012 ja toukokuusta 2015 marraskuuhun 2015.

Tässä perehdytysoppaassa käydään läpi Yhdysvaltoja, Wisconsinin osavaltiota, Wisconsin Dellsiä sekä molempia työnantajia, Tommy Bartlettia sekä Noah's Arkia. Myös Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitosta kerrotaan perusasioita. Tässä oppaassa on myös tietoa Suomen ja Yhdysvaltojen kulttuurieroista ja kulttuurishokista.

1 SAYL ja Summer Work and Travel -ohjelma

Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto on perustettu vuonna 1943 ja on yksi maailman suurimmista Yhdysvaltain ystävyysjärjestöistä. Tärkeimpinä toiminta-aloina on kehittää maiden välisiä suhteita ja edistää kansalaisten kanssakäymistä. SAYL on poliittisesti sitoutumaton.

Summer Work and Travel -ohjelma auttaa suomalaisia yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoita lähtemään töihin Yhdysvaltoihin. Ohjelman vaatimuksina on, että opiskelijalla on hyvät suulliset ja kirjalliset englannintaidot ja että hakija on valmis tekemään työtä jopa kuutena päivänä viikossa. Hakijan on myös oltava valmis tekemään asiakaspalvelutyötä. Hakijan tulee olla 21 – 26-vuotias, positiivinen ja valmis tekemään työtä toukokuun puolestavälisestä syyskuun alkuun saakka. Hakija maksaa itse viisumimaksunsa, matkavakuutuksensa sekä lentolippunsa.

Viisumin haku prosessi saattaa kuulostaa hieman hankalalta, mutta tähän saa hyvät ohjeet SAYL:lta. Viisumia varten täytetään internetissä hakukaavake, jota varten hankitaan 5 cm x 5 cm oleva valokuva. Tämä kannattaa otatuttaa valokuvaamossa, jotta se on varmasti oikeanlainen. Viisumikuvat maksavat yleensä noin 20 euroa ja kannattaa ottaa ne varmuuden vuoksi sekä paperisena että sähköisessä muodossa. Hakukaavaketta varten tarvitetset myös passisi numeron, joten se on hyvä pitää lähellä kaavaketta täytettäessä.

Toukokuussa kaikki pääsevät viisumihaastatteluun, joka kuulostaa pelottavammalta kuin se oikeasti on. Viisumihaastattelusta ja sinne mukaan otettavista pappeista kuulet enemmän SAYL:lta. Haastattelua ei kannata pelätä tai jännittää, sillä kaikki saavat viisumin. Haastattelussa otetaan sormenjäljet ja kysellään muutamia kysymyksiä siitä, miksi haluaa lähteä Yhdysvaltoihin töihin. Haastattelun jälkeen pidetään SAYL:n infotilaisuus, jossa pääsee kuulemaan Yhdysvalloista, Wisconsin Dellsistä sekä juttelemaan ryhmissä samaan työpaikkaan tulevien kanssa. Tämä päivä on todella hauska ja viimeistään tässä vaiheessa jokainen on innoissaan tulevasta kesästä.

2 Yhdysvallat

Yhdysvallat on suuri maa Pohjois-Amerikassa. Yhdysvaltoihin kuuluu 50 osavaltiota ja pääkaupunki on Washington, D.C., joka ei kuulu mihinkään osavaltioon. Yhdysvaltojen hätänumero on 911. Yhdysvalloissa esimerkiksi ambulanssia ei kannata kutsua, jollei vammat ole vakavia, koska ambulanssin tilaaminen maksaa hyvin paljon.

Aikaero vaihtelee riippuen siitä missä päin Yhdysvaltoja olet. Itärannikolla (Eastern time) ollaan 7 tuntia Suomea jäljessä. Keskilännessä (Central time) ollaan 8 tuntia jäljessä, vuoristossa (Mountain time) 9 tuntia, länsirannikolla (Pacific time) 10 tuntia jäljessä ja Havaijilla sekä Alaskassa (Hawaii-Aleutian time) 11 tuntia jäljessä.

Valuuttana on Yhdysvaltain dollari. Kolikot ovat arvoltaan 25 senttiä (quarter), 10 senttiä (dime), 5 senttiä (nickel) ja 1 sentti (penny). Setelit ovat arvoltaan 1 dollarin, 5 dollaria, 10 dollaria, 20 dollaria, 50 dollaria ja 100 dollaria. Yhdysvalloissa on myös käytössä 50 sentin ja dollarin kolikot sekä 2 dollarin seteli, mutta näitä näkee harvemmin. Alla olevissa kuvissa ovat sekä yleisimmät kolikot että setelit. Kolikot ovat seuraavanlaisessa järjestyksessä: quarter, dime, nickel ja penny.

Hintataso vaihtelee maan sisällä suuresti. Isoissa kaupungeissa hinnat voivat olla hyvinkin korkeita, kun vastaavasti harvemmin asutuilla seuduilla hintataso on huomattavasti matalampi. Verotus on Yhdysvalloissa eri kuin Suomessa. Yhdysvalloissa verot lisätään ostoksiin vasta kassalla, joten hintalappuun merkittyyn hintaan ei kannata uskoa.

Tippaaminen kuuluu amerikkalaiseen kulttuuriin ja tämä on hyvä muistaa niin ravintoloissa kuin esimerkiksi kampaajalla käydessä. Tippiä jätetään aina, vaikka palvelu ei olisikaan ollut parasta mahdollista. Mikäli palvelu on erinomaista, on hyvä jättää tippiä noin 20 %. Jos palvelu on hyvää, jätetään tippiä noin 15 % ja mikäli palvelu ei ole niin hyvää, jätetään tippiä noin 10 %.

Lämpötilat ilmoitetaan Yhdysvalloissa Fahrenheiteina. Ennen Yhdysvaltoihin lähtöä kannattaa siis hieman opetella Fahrenheitteja ulkoa, jotta lämpötilat eivät tule täytenä yllätyksenä. Hyvänä vinkkinä on se, että Fahrenheitin ilmoittamasta lämpötilasta vähentää 30 ja tämän tuloksen jakaa vielä kahdella. Näin saat suurin piirtein sen lämpötilan, joka Fahrenheit on Celsiuksena. Esimerkki: $(80F-30) / 2 = 25$.

Matkavakuutus on erittäin tärkeä ja ilman vakuutusta et välttämättä pääse edes maahan. Matkavakuutuksia on monenlaisia, joten kannattaa mennä oman vakuutusyhtiösi toimistolle jossa osataan auttaa sinua juuri oikeanlaisen matkavakuutuksen löytämiseen. Yksi vaihtoehto on jatkuva matkavakuutus, joka on voimassa 3 kuukautta siitä päivästä, kun lähdet maasta ja tähän ostaa lisäkuukauden.

Ikäraajat ovat Yhdysvalloissa hieman erit kuin Suomessa. Yhdysvalloissa autoa saa ajaa 16-vuotiaana, tupakkatuotteita saa ostaa 18-vuotiaana mutta täysi-ikäinen olet vasta 21-vuotiaana. Tämä kannattaa muistaa myös autoa tai majoitusta varatessa, sillä ainoastaan 21 vuotta täyttäneet voivat näitä varata.

Luottokortti kannattaa hankkia ennen Yhdysvaltoihin lähtöä, jos mahdollista, sillä tämä helpottaa elämää huomattavasti. Varauksia on helpompi tehdä luottokortilla ja Yhdysvalloissa saattaa olla vielä alueita, jossa Electron tai Debit-kortti ei toimi. Mikäli joudut nostamaan rahaa Yhdysvalloissa, menee tästä yleensä pieni lisämaksu. Esimerkiksi Osuuspankilla nostosta veloitetaan 2 euroa sekä 2,5% noston määrästä.

Mittayksiköt ovat myös erit Yhdysvalloissa. Pituusmitat ovat tuumat (in), jalat (ft), jaardit (yd) ja mailit (mi). Painomitat ovat unssit (oz) sekä naulat (pounds, lb). Nesteiden tilausmitat ovat quart (qt) ja gallona (gal.). Alla olevasta taulukosta näkee hieman esimerkkiä siitä, kuinka amerikkalaiset mitat muutetaan meille tuttuihin mittoihin.

TÄRKEIMMÄT MITAT ARKIELÄMÄSSÄ

1 inch (1")	n. 2,5 cm
1 foot (1')	n. 30 cm
1 yard	n. 90 cm
1 mile	n. 1,6 km
1 quart	vajaa litra
1 gallon	vajaa 4 litraa
1 ounce	n. 30 g
1 pound	n. 450 g

Terveyspalvelut ovat erilaiset kuin Suomessa, joten tähän on hyvä varautua etukäteen. Ilman matkavakuutusta ei Yhdysvaltoihin edes voi matkustaa. Terveyspalvelut maksavat todella paljon ja onkin hyvä varmistaa vakuutusyhtiöltä mitkä kaikki palvelut vakuutuksen piiriin kuuluu. Mikäli joudut lääkäriin kesän aikana, kysy rohkeasti esimieheltäsi apua lähimmistä lääkäripalveluistasi

2.1 Suomen ja Yhdysvaltojen väliset kulttuurierot

Suomi kuuluu länsimaiseen kulttuuriin kuten myös Yhdysvallat, mutta silti mailla on paljon kulttuurieroja. Kun verrataan suomalaisia ja yhdysvaltalaisia keskenään, yhdysvaltalaiset ovat kiireisempiä kuin suomalaiset. Yhdysvalloissa ihmiset ovat koko ajan liikkeessä ja tekevät paljon työtä. Tästä syystä monet kaupat ovat auki joka päivä ja monet kaupat ovat auki ympäri vuorokauden. Suomessakin on nykyään pidennetty kauppojen aukioloaikoja, mutta ei samassa määrin kuin Yhdysvalloissa. Tämä ei kuitenkaan sovi suomalaiseen kulttuuriin niin hyvin, koska sille ei ole samanlaista tarvetta kuin Yhdysvalloissa. Yhdysvaltalaiset ovat hyvin rentoja, varsinkin lännessä, ja he ovat aina kohteliaita. Joskus kohteliaisuus menee pinnallista, mutta tämä on osa amerikkalaista kulttuuria. Suomalaisia pidetään usein epäkohteliaina, koska kielemme on täysin eri ja sanaa "please" ei löydy sanavarastostamme. Myöskään "kiitosta" ei käytetä niin usein kuin englannin kielessä. Suomalaiset vaikuttavat olevan hyvin tiukkoja eivätkä ole yhtä luontevia kuin yhdysvaltalaiset. Tämä saattaa näkyä töitä tehdessä tai kun suomalainen ja yhdysvaltalainen kommunikoivat toistensa kanssa. Suomalaiset harvoin puhuvat tuntemattomille ihmisille ja small talk ei kuulu suomalaiseen kulttuuriin. Toisaalta nuoremmat sukupolvet ovat avoimempia ja

sopeutuvat helpommin muihin kulttuureihin. Yhdysvaltalaiset ovat hyvin puheliaita ja small talkia tulee osata. On myös hyvin tärkeää tervehtiä tuntemattomiakin ihmisiä ja kysyä heiltä kuulumisia. Yhdysvaltalaiset ovat aina kiinnostuneita ulkomailta tulleista ihmisistä. He kysyvät usein paljon kysymyksiä vieraasta maasta. Usein he myös haluavat tietää, mitä ulkomailta tullut ihminen tietää Yhdysvalloista. Työelämää ajatellessa suomalaiset ovat tunnetusti ahkeria ja luotettavia työntekijöitä. Työkavereista ei puhuta pahaa esimiehille ja tästä syystä tämänlainen käytös Yhdysvalloissa saattaa tulla yllätyksenä suomalaiselle. Yhdysvalloissa on normaalia kertoa mitä työkaveri on sanonut tai tehnyt ja tämä saattaa aiheuttaa konflikteja työpaikalla. Yhdysvaltalaiset eivät ole yhtä oma-aloitteisia ja tämä saattaa tuntua suomalaisesta oudolta, koska tätä ei pidetä Suomessa hyvänä piirteenä. Työ on työtä ja se tulee hoitaa niin hyvin kuin mahdollista. Vaikka suomalaiset ovat ottaneet joitakin amerikkalaisen kulttuuriin tapoja ja piirteitä omakseen, ovat kulttuurit silti hyvin erilaisia. Suomen kulttuuri on muovautunut vuosisatojen aikana ja maantieteellisellä paikalla on ollut oma vaikutuksensa. Toisaalta Yhdysvaltojen kulttuuri on sekoitus monia eri kulttuureja ja tästä syystä kulttuuri vaihtelee paljon maan sisällä. Yhdysvallat on suuren suuri maa ja kulttuuri eroaa idässä ja lännessä sekä pohjoisessa ja etelässä. Suomen kulttuuri vastaavasti on aika samanlaista koko maassa, koska Suomi on sen verran pieni maa.

2.2 Kulttuurishokki

Kulttuurishokki on ihmiselle luontainen olotila, jonka sinäkin saatat kokea kesän aikana. Tätä ei kuitenkaan kannata pelätä, sillä tämä menee kyllä aikanaan ohi. Tätä tunnetta ei kuitenkaan kannata sivuuttaa täysin, vaan ottaa vastaan se mitä tulee ja puhua asiasta muiden kanssa. Saatat kokea kulttuurishokin heti Yhdysvaltoihin mennessäsi tai se saatataa iskeä vasta puolella välissä kesää.

Kulttuurishokki saattaa aiheuttaa sen, että et viihdy työssäsi tai et nauti edes vapaa-ajastasi. Sinusta tuntuu, että haluat olla yksin tai pelkästään muiden suomalaisten seurassa. Saatat myös kaivata ystäviäsi ja perhettäsi Suomesta. Erilainen kulttuuri, tavat ja jopa kieli voivat aiheuttaa ikäviä tuntemuksia, koska et ole tottunut näihin.

Kulttuurishokilla on monia eri vaiheita ja useimmat ihmiset käyvät läpi nämä kaikki. Ensimmäisessä vaiheessa, kuherruskuukausi, kaikki on uutta ja mielenkiintoista ja tällöin asiat tuntuvat sujuvan erittäin hyvin ja mikään vastoinkäyminen ei tunnu haastavalta. Tällöin on helpompi tutustua uuteen kulttuuriin ja ihmisiin. Toinen vaihe on itse kulttuurishokki, jolloin asiat tuntuvat menevän huonosti ja tällöin käyttäytyminen saattaa muuttua. Stressitaso saattaa tässä vaiheessa olla hyvin korkealla. Shokin oireet on tärkeä tunnis-

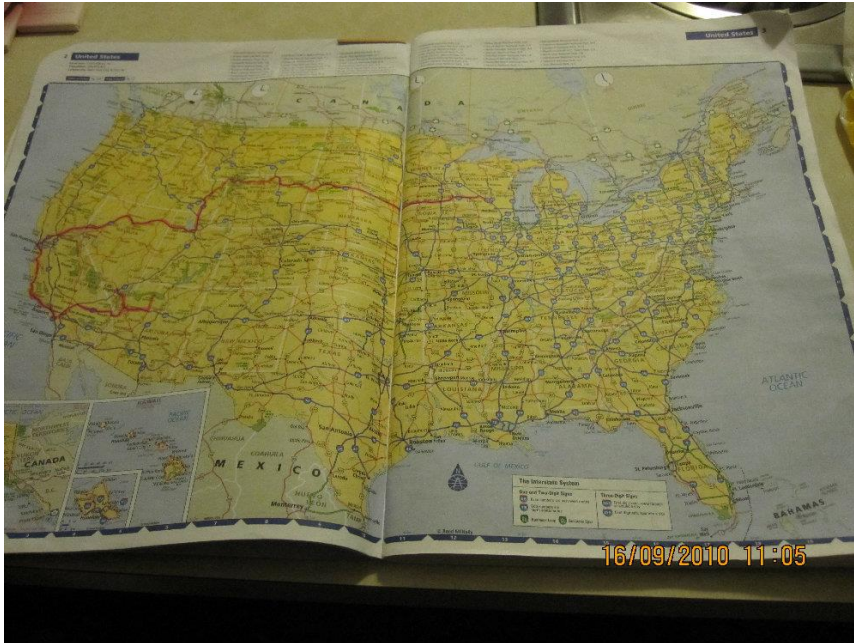
taa, muuten olotila saattaa pahentua tai sen ohimeneminen saattaa kestää kauemmin. Kolmannessa vaiheessa, toipuminen, ymmärretään että kulttuurishokki on koettu ja tällöin tehdään kompromisseja ja todellisuus kohtaa viimein odotukset. Viimeinen vaihe on sopeutuminen, jolloin olo tuntuu jälleen normaalilta ja uusi kulttuuri on hyväksytty.

2.3 Matkustusvinkkejä

Yhdysvalloissa on paljon nähtävää ja on vaikea päättää minne matkustaisi ennen ja/tai jälkeen kesätöiden. On hyvä tehdä jonkunlaiset matkasuunnitelmat jo ennen Wisconsin Dellsiin lähtöä, jotta säästäminen on helpompaa. Matkustaessa kannattaa tosin muistaa Yhdysvaltojen ikäraajat, jotta varauksia tehdessä ei tule ikäviä yllätyksiä. Facebookissa järjestetyssä ryhmässä aletaan yleensä tehdä yhteisiä matkasuunnitelmia hyvissä ajoin ja tämä onkin mukava tapa tutustua muihin suomalaisiin ennen ja jälkeen kesän.

Itse olen viettänyt kesän 2009 jälkeen muutaman päivän Chicagossa, jossa kannattaa ehdottomasti käydä. Chicago on todella mukava ja hieno kaupunki ja siellä on paljon nähtävää. Ennen kesää 2010 vietin viikon New Yorkissa. Olin käynyt New Yorkissa jo aiemminkin, mutta tällä kerralla tuli oikeasti käytyä nähtävyyksiä läpi. New Yorkissa voisi tosin viettää vaikka kuukauden ja silti ei olisi ehtinyt nähdä kaikkea mitä haluaisi.

Kesän 2010 jälkeen lähdin neljän muun suomalaisen kanssa road tripille, jonka aikana kävimme Mount Rushmorella, Yellowstonen kansallispuistossa, San Fransiscossa, Los Angelesissa, jossa yövyimme kaksi yötä, Grand Canyonilla sekä Las Vegasissa, jossa yövyimme myös kaksi yötä. Las Vegasista lensimme vielä New Yorkiin, jossa vietin neljä päivää.

Road trip kartalla

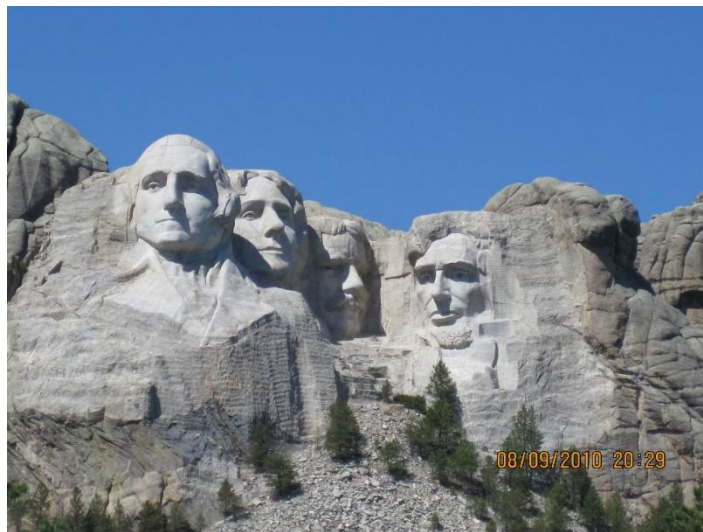
Myös etelävaltioissa on paljon nähtävää, joten kannattaa todella suunnitella huolella minne haluaa matkustaa. Kannattaa myös käyttää tämä mahdollisuus hyväksi, koska saat olla sekä ennen että jälkeen kesän 30 päivää Yhdysvalloissa samalla viisumilla. Saat pystyä matkustamaan lähialueilla myös kesän aikana, mikäli saat ylimääräisiä vapaapäiviä tai vapaapäiväsi osuvat peräkkäisille päiville. Tässä oppaassa tullaan kertomaan hie man lähialueidenkin nähtävyyksistä, kuten myös Wisconsinin Dellsissä olevista paikoista, jotka ovat mielestäni käymisen arvoisia.

Mikäli haluat lähteä road tripille, kannattaa ajomatkat sekä yöpymiset suunnitella tarkasti, jottei ikäviä yllätyksiä pääsisi käymään. Myös ikärajat on syytä muistaa, sillä ne ovat erilaiset kuin Suomessa, kuten jo aiemmin on mainittu. Las Vegasissa yöpyessä ei tosin kannata varata majoitusta aiemmin, sillä melkein jokaisella hotellilla on erikoistarjouksia jokaiselle päivälle ja nämä selviävät ainoastaan kysymällä suoraan hotellista paikan päällä. Saattaa siis käydä niin, että löydät upean huoneen jostakin kuuluisasta hotellista halvemmalla kuin esimerkiksi motellista tai hostellista.

Kannattaa siis ehdottomasti matkustaa ainakin lähialueille, mikäli pidempiin matkoihin ei ole mahdollisuutta. Tämä on kuitenkin ainutlaatuinen tilaisuus, varsinkin jos lähdet Wisconsinin Dellsiin vain kerran.

Grand Canyon

Mount Rushmore

3 Wisconsin

Wisconsin kuuluu Keskilänteen (Midwest) ja sen naapuriosavaltiot ovat Minnesota, Iowa, Illinois sekä Michigan. Wisconsinin osavaltion pääkaupunki on Madison, mutta suurin kaupunki on Milwaukee. Wisconsinin lempinimi on "America's Dairyland" ja onkin tunnettu varsinkin juustoistaan. Wisconsin on perustettu 1848.

3.1 Milwaukee

Milwaukeeessa asuu noin 595 000 asukasta ja kaupunki on perustettu vuonna 1846. Milwaukee on Lake Michiganin rannalla ja Wisconsin Dellsistä sinne ajaa noin kahdessa tunnissa.

BREWERS + MILLER PARK

Milwaukee Brewers on Wisconsinin oma baseball-joukkue, joka pelaa kotiottelunsa Miller Parkissa. Miller Park on rakennettu 2001. Miller Park on ainoa stadion, jossa on viuhkamainen katto ja se avautuu ja sulkeutuu ainoastaan 10 minuutissa, jos sen käyttö on tarpeen.

Milwaukee Brewers on perustettu 1969 Seattlessa, mutta jo vuonna 1970 joukkue muutti Milwaukeeen. Joukkue ei ole baseball-liigan parhaimmistoa, mutta peleissä käy kuitenkin suhteellisen paljon katsojia. Jos baseball kiinnostaa niin kannattaa ehdottomasti käydä katsomassa edes yksi ottelu. Ennen ottelua Yhdysvalloissa on tapana viettää niin sanottua tailgatingia eli stadionin parkkipaikalla grillata ja vietetään aikaa ennen itse peliä.

Brewers-peli

HARLEY-DAVIDSON

Harley-Davidsonin moottoripyöräyhtiö on perustettu vuonna 1903 Milwaukeeessa ja tästä syystä sieltä löytyy Harley-Davidson museo, jossa on mahdollista nähdä kuvia työntekijöistä, historiasta, tuotteista ja kulttuurista. Museosta löytyy myös kauppa sekä ravintola ja kahvila. Museo on perustettu vuonna 2008.

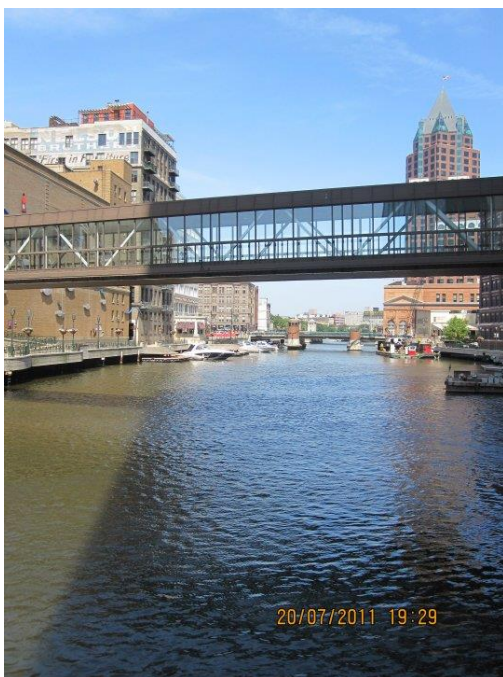
SUMMERFEST

Summerfest on suuri festivaali, joka järjestetään Milwaukeeessa joka kesä ja kestää 11 päivää. Summerfest alkaa aina kesäkuun viimeisenä keskiviikkona. Summerfesteillä käy vuosittain melkein miljoona kävijää ja siellä on aina kuuluisia artisteja sekä yhtyeitä.

Summerfestit järjestetään Henry Maier Festival Parkissa Lake Michiganin rannalla. Summerfestin lippu maksaa noin 20 dollaria ja sillä pääsee katsomaan kaikkia muita artisteja paitsi pääesiintyjä, joista tulee maksaa erikseen. Summerfestit ovat todella suosittu tapahtuma, joten lippu pääesiintyjien keikoille kannattaa hankkia hyvissä ajoin etukäteen.

RIVERWALK

Riverwalk on kävelytie Milwaukee-joen rannalla ja se sijaitsee keskustassa. Riverwalkin varrella on paljon ravintoloita ja pubeja ja siellä on myös paljon vesitaksipysäkkejä. Riverwalkin varrelta löytyy myös pronssinen Fonzie-patsas, sillä Onnen päivät-sarja on kuvattu Milwaukeeessa.

Riverwalk

3.2 Madison

Madisonissa asuu noin 250 000 ihmistä ja on Wisconsinin toiseksi suurin kaupunki. Madisonin lempinimi on Madtown. Madison on perustettu vuonna 1848. Madison sijaitsee noin 50 minuutin ajomatkan päässä Wisconsin Dellsistä. Madisonia kutsutaan myös neljän järven kaupungiksi, koska sitä ympäröi neljä isoa järveä. Madison on myös tunnettu yliopistokaupunki, jossa on osa University of Wisconsinin kampuksista.

WISCONSIN STATE CAPITOL

State Capitol on rakennettu vuonna 1917 ja on Madisonin korkein rakennus. Rakennusta alettiin rakentamaan jo vuonna 1906 ja on rakennettu siipi siiveltä, koska rakennuksella oli kiire valmistua. Rakennuksen kupolissa on Wisconsin-patsas, jonka on veistänyt Daniel Chester French vuonna 1920. Rakennuksessa on paljon veistoksia, sekä sisä- että ulkopuolella. Rakennuksesta löytyy myös fossiileja.

State Capitoliin pääsee tutustumaan ja sen katolle pääsee myös kiipeämään. Katolta on mielettömän hienot maisemat yli Madisonin.

State Capitol

DOWNTOWN

Madisonin keskustatu, State Street, ulottuu yliopiston kampukselta Capitol Squarelle saakka ja sen varrelta löytyy paljon ravintoloita, kahviloita sekä kauppoja. Kesäisin Capitol Squarella järjestetään myös maalaismarkkinoita, jossa myydään tuoreita vihanneksia ja marjoja, lihaa, juustoja sekä muita tuotteita. Keskiviikkoiltaisina Wisconsinin kamariorkesteri järjestää ilmaiskonsertteja samassa paikassa. Elokuun toisena lauantaina järjestetään

olutfestivaalit, The Great taste of the Midwest, mutta tähän tapahtumaan myydään liput hetkessä. Nämä liput tulevat myyntiin toukokuussa. Kesäisin järjestetään myös paljon erilaisia musiikkitapahtumia, joihin kannattaa tutustua kesän aikana.

SHOPPAILU

Madisonista löytyy muutama ostoskeskus, East Towne Mall ja West Towne Mall, joiden tarjonta on todella hyvä. Nämä eivät kuitenkaan ole outletteja, mutta hintataso on silti paljon alhaisempi kuin Suomessa. Itse pidin enemmän East Towne Mallista, jossa on erittäin hyviä liikkeitä ja sieltä löytyy myös hyvää ruokaa. Downtownissa on myös hyviä kauppoja, joissa kannattaa käydä tutustumassa tarjontaan.

3.3 Muut nähtävyydet

Pelkästään Wisconsinissa on paljon nähtävää ja tekemistä, joten vapaapäivät kannattaa suunnitella huolella. Esittelen tässä sellaisia paikkoja, joissa olen itse käynyt ja jotka ovat mielestäni erittäin mielenkiintoisia paikkoja.

CIRCUS WORLD

Circus World sijaitsee Baraboon kaupungissa lähellä Wisconsin Dellsiä. Circus Worldiin pääsee ilmaiseksi Entertainment Cardilla (tästä kerrotaan myöhemmin lisää) ja on käymisen arvoinen paikka. Circus Worldissa voi kiertää erilaisia näyttelyitä, jotka liittyvät sirkuksiin ja niiden elämään. Circus Worldissa pääsee myös ihastelemaan sirkusesitystä ja ratsastamaan elefantilla ja kamelilla maksua vastaan.

HOUSE ON THE ROCK

The House on the Rock sijaitsee noin tunnin ajomatkan päässä Wisconsin Dellsistä. Talo on täynnä erilaisia kokoelmia, musiikkivälineitä, nukkekoteja ja talon sisältä löytyy myös maailman suurin karuselli. Kannattaa varata mukaan paljon quartereita, koska talossa on paljon erilaisia koneita jotka toimivat kolikoilla. Talosta löytyy myös noin 66 metriä pitkä Infinity Room, jota ei kannata jättää välistä.

CAVE OF THE MOUNDS

Cave of the mounds on tippukiviluolasto ja sijaitsee lähellä The House on the Rockia. Tippukiviluolastoon pääsee opastetulle kierrokselle ja on erittäin hieno ja mielenkiintoinen kokemus.

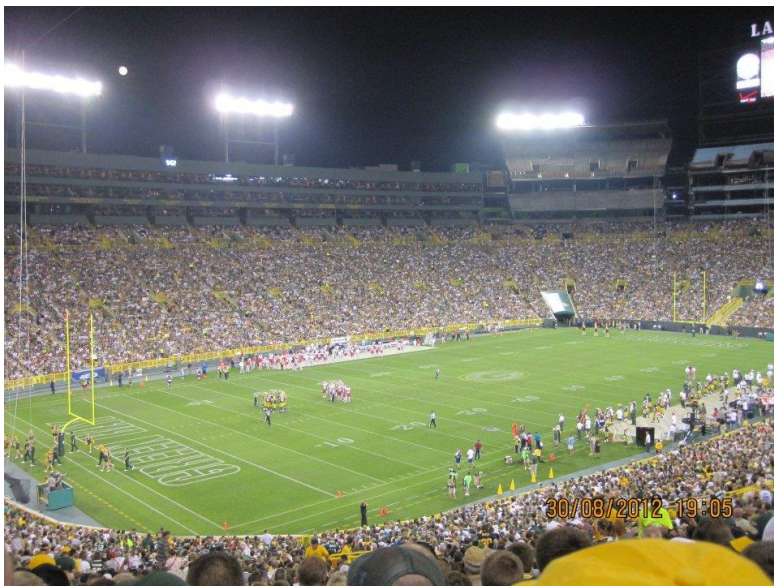
DOOR COUNTY

Door County sijaitsee Lake Michiganin rannalla koillis-Wisconsinissa. Door Countyn luonto on erittäin hieno ja siellä kannattaa käydä ajelemassa, mikäli aikaa riittää. Sinne ajaa noin viidessä tunnissa Wisconsin Dellsistä. Door Countysta löytyy myös pikkukyliä, jotka ovat erittäin viihtyisiä.

GREEN BAY

Green Bayn kaupunki on tunnettu amerikkalaisen jalkapallon joukkueesta Green Bay Packersista. Joukkueen stadion, Lambeau Field, on erittäin suosittu nähtävyys ja siellä järjestetään opastettuja kierroksia. Kierrokset maksavat n. 20 dollaria, mutta opiskelijat saavat pienen alennuksen lipustaan. Kierroksella käydään muun muassa aitiossa, pukuhuoneen edessä sekä kentän laidalla, jossa saa otattaa myös kuvia.

Elokuussa pelataan harjoitusotteluita, joihin kannattaa ehdottomasti mennä, jos amerikkalainen jalkapallo kiinnostaa. Lippuja saattaa saada hyvinkin edullisesti ja on mieleenpainuva kokemus.

Green Bayn lähistöllä on huvipuisto, Bay Beach, josta löytyy kuuluisa vuoristorata, Zippin Pippin. Tarinan mukaan kyseinen vuoristorata oli myös Elvis Presleyn suosiossa. Bay Beachin huvipuistoon Zippin Pippin tuotiin vuonna 2010, sitä ennen vuoristorata oli Memphisissä, Tennesseeessä.

DEVIL'S LAKE

Devil's Lake sijaitsee lähellä Wisconsin Dellsiä ja on loistava paikka vaeltamiseen sekä uimiseen. Devil's Lake on erittäin suosittu ja aurinkoisina päivinä siellä käy paljon ihmisiä.

Devil's Lakelle mennessä pitää maksaa sisäänpääsymaksu ja tämä on 8 dollaria per auto per päivä.

WOLLERSHEIM WINERY

Wollersheimin viinitila sijaitsee noin 30 minuutin ajomatkan päässä Wisconsin Dellsistä. Viinitilalla pääsee opastetulle kierrokselle, jossa voi myös osallistua viinimaisteluun. Viinitilalla on myös mahdollisuus ostaa heidän tuotteitaan.

3.4 Lähiosavaltioiden nähtävyydet

SIX FLAGS

Six Flags Great America on huvipuisto, joka sijaitsee Gurneessa Illinoisin osavaltion puolella. Gurneehen ajaa Wisconsin Dellsistä noin neljässä tunnissa. Huvipuisto on todella iso ja siellä on paljon hienoja vuoristoratoja. Huvipuistoon kuuluu myös vesipuisto, Hurricane Harbor. Lippu huvipuistoon maksaa noin 50 dollaria, kannattaa tosin etsiä tarjouksia jolloin lipun saattaa saada huomattavasti edullisemminkin. Gurneesta löytyy myös iso outlet-ostoskeskus, Gurnee Mills, jossa on yli 150 liikettä.

MALL OF AMERICA

Mall of America on Yhdysvaltojen suurin ostoskeskus, joka sijaitsee St.Paulin kaupungissa Minnesotan osavaltiossa. Mall of Americalle ajaa noin neljässä tunnissa. Mall of America on valtava suuri ja kauppojen lisäksi sieltä löytyy myös elokuvateatteri, keilahalli sekä sisähuvipuisto. Ostoskeskus on kokemisen arvoinen paikka, mutta hintataso on erittäin korkea.

CHICAGO

Chicago on Illinoisin osavaltion suurin kaupunki ja myös kolmanneksi suurin kaupunki koko Yhdysvalloissa. Chicagosta löytyy monenlaista tekemistä ja siellä kannattaa ehdottomasti käydä. Nähtävyyksistä voisi nostaa esille esimerkiksi Navy Pierin, Willis Towerin, museot sekä downtownin. Chicagossa kannattaa myös käydä kuuntelemassa jazzia, sillä kaupungista löytyy kymmeniä jazzklubeja. Chicagon lempinimi on Windy City, sillä se sijaitsee Lake Michiganin rannalla ja siellä tuulee aina.

4 Wisconsin Dells

Wisconsin Dells on tunnettu kaupunki, joka sijaitsee Wisconsinin osavaltiossa. Se on noin 185 kilometrin päässä Wisconsinin suurimmasta kaupungista Milwaukeeesta ja noin 80 kilometrin päässä osavaltion pääkaupungista Madisonista. Kaupunkia kutsutaan maailman vesipuistopääkaupungiksi. Wisconsin Dells onkin rakentunut matkailun tuloksena ja kesäisin kaupungissa vieraillee tuhansia ihmisiä sekä Yhdysvalloista että ulkomailta. Wisconsin Dellsissä on yli 100 erilaista majoitusvaihtoehtoa hotelleista camping-alueisiin, kymmeniä ravintoloita ja monia erilaisia aktiviteetteja vesipuistoista luonnon nähtävyyksiin. Wisconsin Dellsin kaupunki on verrattain pieni, siellä asuu vain noin 2 500 asukasta. Tästä syystä osa majoituspaikoista, ravintoloista sekä nähtävyyksistä onkin naapurikaupunki Lake Deltonin puolella. Lake Delton on suunnilleen samankokoinen kuin Wisconsin Dells ja asukasmääräkin on samaa luokkaa.

4.1 Wisconsin Dellsin nähtävyyksiä

Wisconsin Dellsistä löytyy tekemistä jokaiseen makuun. Voit hankkia itsellesi Entertainment Cardin, jolla pääsee moniin paikkoihin kerran ilmaiseksi. Kesällä 2016 Entertainment Cardissa oli melkein 40 paikkaa, muun muassa edellä mainittu Circus World, Original Wisconsin Ducks, Army Ducks, Ripley's Believe It Or Not, Jet Boats, Mt. Olympus, Timbawati Wildlife Park sekä Wizard Quest.

THE DUCKS

Ducksit ovat 2. maailmansodan aikaisia kulkuvälineitä, jotka menevät sekä maalla että vedessä. Original Wisconsin Ducksit ovat olleet Wisconsin Dellsissä Armu Duckseja kauemmin, joten niiden reitti on hieman parempi.

RIPLEY'S BELIEVE IT OR NOT

Ripley's Believe It Or Not on täynnä mitä ihmeellisimpiä tarinoita ja näyttelyitä maailman ihmeistä. Paikka ei ole kaikkein hienoin, mutta varmasti käymisen arvoinen.

JET BOATS JA DELLS BOAT TOURS

Jet Boatsit ovat muskeliveneitä, jotka kulkevat pitkin Wisconsinin Riveriä kovaa vauhtia. Kuskit tekevät erilaisia temppuja veneen kanssa, jolloin kyydissäolijat hieman kastuvat matkan varrella. Veneen kyydissä voi myös ihailla maisemia.

Jos haluaa päästä oikeasti ihailemaan Wisconsinin Dellsin maisemia, kannattaa mennä Dells Boat Tourille (myös Entertainment Cardissa), joka kulkee hitaammin ja jossa on myös kahdesta kolmeen pysähdystä matkan varrella.

MT. OLYMPUS

Mt. Olympus on teemapuisto, jossa on sekä vesipuisto että muutamia huvipuistolaitteita. Entertainment Cardilla pääsee kerran ilmaiseksi puistoon, mutta samalla kertaa voi käyttää molempien puistojen palveluita hyväksi. Mt. Olympuksella on muutama hurja vuoristorata, muun muassa maailman ensimmäinen puuvuoristorata joka menee pää alaspäin.

TIMBAVATI WILDLIFE PARK

Timbavati Wildlife Park on pienehkö eläintarha, jossa on esimerkiksi kirahveja, apinoita, kilpikonnia ja kissaeläimiä. Eläintarhasta löytyy myös alue, Interaction Area, jossa voi kysyä eläintarhan henkilökunnalta kysymyksiä eläimistä sekä siellä voi käydä myös silittämässä tiettyjä eläimiä. Eläintarhan olot eivät välttämättä ole kaikista parhaimmat, mutta paikka on kuitenkin mielenkiintoinen.

WIZARD QUEST

Wizard Quest on interaktiivinen peli, jossa joko vapautetaan tai jäädytetään velhoja. Paikassa on muutama eri taso, joiden väliltä tulee valita. Velhojen vapauttamiseksi tai jäädyttämiseksi saa vihjeitä sekä arvoituksia, jotka tulee ratkaista tietyn ajan puitteissa.

GHOST BOAT

Ghost Boat on kauhuristeily, jossa legendan mukaan muinaisessa kanjonissa vaanii pelottavia asioita. Ghost Boatissa ei ainoastaan istuta veneessä, vaan kävellään pimeän kanjonin läpi. Ghost Boat ei valitettavasti ole Entertainment Cardissa, joten jos haluat päästä kummitusjahtiin, tulee sinun maksaa noin 27 dollaria lipusta.

RICK WILCOX MAGIC SHOW

Rick Wilcox on taikuri ja koomikko, jonka show on mielenkiintoinen ja hauska. Show kestää 90 minuuttia ja on täynnä taikuutta, illuusiota ja hauskoja juttuja. Valitettavasti tämäkään ei kuulu Entertainment Cardin etuihin. Lippu showhun maksaa noin 40 dollaria.

KALAHARI

Kalahari on suuri keskus, jossa on sekä teemapuisto että vesipuisto. Kalaharin teemapuistosta löytyy muun muassa maailmanpyörä, cartingautorata, kiipeilyseinä sekä köysirata. Kalaharista löytyy myös keilahalli ja golfsimulaattori ja sen yhteydessä on Wisconsin Dellsin elokuvateatteri. Kalaharin teemapuiston hinta on noin 36 dollaria.

KNUCKLEHEADS

Knuckleheads on sisäteemapuisto, jossa on muutamia huvipuistolaitteita sekä pelikoneita. Sisäteemapuisto on ehkä enemmän lapsille suunnattu. Siellä on myös trampoliinipuisto sekä keilahalli. Lippujen hinnat vaihtelevat sen mukaan, mitä Knuckleheadsissa haluaa tehdä. Knuckleheads sijaitsee Outlet at the Dells-ostoskeskuksen vieressä.

4.2 Wisconsin Dellsin ravintoloita

Wisconsin Dellsissä on lukuisia ravintoloita ja esittelen tässä niistä muutaman, jossa on hyvää ja suhteellisen edullista ruokaa.

MOOSEJAW

Moosejaw on ravintola, joka tarjoilee sekä pizzeria että burgereita, pastaa ja salaatteja. Moosejawlla on myös oma panimo, jossa tehdään sekä oluita että limsoja.

BUFFALO PHILL'S

Buffalo Phill's sijaitsee Knuckleheadsien vieressä. Ravintolan ruokalistalta löytyy sekä perinteisiä amerikkalaisia ruokia, että pizzeria ja meksikolaisvaikutteisia ruokia. Buffalo Phill's:ssä on myös noutopöytä, josta löytyy muun muassa salaatteja sekä keittoja. Buffalo Phill's:n erikoisuutena on juna, joka tuo ruoan pöytiin. Nämä pöydät tosin ovat hyvin suosittuja, joten nämä kannattaa varata etukäteen.

RAVINA BAY BAR & GRILL

Ravina sijaitsee show siten vastarannalla ja on suosittu ravintola etenkin ilta-aikaan, sillä sen terassilta näkee vesihiihtoshown. Ravinassa tarjoillaan muun muassa burgereita sekä muita perinteisiä amerikkalaisia ruokia. Ravinasta saa myös Wisconsin Dellsin parasta Friday Night Fish Fryta, joka on wisconsinilainen erikoisuus.

MACS

Macs-ravintola sijaitsee Wisconsin Dellsin keskustassa ja on erikoistunut Macaroni and Cheese-annoksiin. Menusta löytyy mitä mielenkiintoisempia versioita, joita kannattaa ehdottomasti käydä maistamassa.

HIGH ROCK CAFE

High Rock Café on Wisconsin Dellsin keskustassa sijaitseva ravintola. Ravintolan ruokalistalta löytyy muun muassa salaatteja, wrappeja sekä pastaa. Paikka on todella mukava ja ruoka erinomaista.

SPRECHER'S RESTAURANT & PUB

Sprecher's sijaitsee aivan Tommy Bartlettin vieressä. Sprechersin ruokalistalta löytyy muun muassa salaatteja, flatbreadejä, pihvejä ja burgereita. Sprechersin erikoisuutena voi pitää omia oluita sekä limsoja, joita kannattaa ehdottomasti maistaa.

CULVER'S

Culver's on Wisconsinissa perustettu pikaruokaketju. Culversin erikoisuus on niin kutsutut butterburgersit sekä jäävanukkaat. Culversissa kannattaa käydä ainakin kerran kesän aikana, ruokaan ei tule pettymään.

4.3 Wisconsin Dellsin yöelämä

Wisconsin Dellsissä pääsee myös juhlimaan, mikäli se kiinnostaa. Wisconsin Dellsistä löytyy yksi klubi ja paljon baareja ja pubeja. Esittelen tässä nyt klubin sekä yhden baarin, jossa on mukava istua iltaa.

BOBBERS

Bobbers sijaitsee puolella välissä matkaa ostoskeskukselta trailer parkiin. Klubilla on neljä eri baarialuetta; The Pirate Ship, The Submarine, The Bubble Bar ja ulkoilmabaari. Klubilla pääsee kuulemaan myös paikallisia artisteja sekä DJ:tä. Päivisin klubi muuttuu ravintolaksi.

SHOWBOAT SALOON

Showboat Saloon sijaitsee Wisconsin Dellsin keskustassa ja on hyvin suosittu baari niin paikallisten kuin turistienkin keskuudessa. Baarissa pääsee kuulemaan livemusiikkia ja joinakin iltoina siellä pääsee laulamaan myös karaokea.

5 Tommy Bartlett, Inc.

Tommy Bartlett, Inc. on perustettu vuonna 1948 ja neljä vuotta myöhemmin sen kotipaikaksi valikoitui Wisconsin Dells. Ensin yritys tuotti ainoastaan kesäisin vesihiihtoshown, mutta 1982 Tommy Bartlett avasi myös tiedekeskuksen, Exploratoryn.

Vesihiihtoshowta esitetään toukokuun lopusta syyskuun alkuun. Showta on kaksi joka päivä ja siihen kuuluu kaksi eri osaa. Ensimmäisessä osassa on pelkkää vesihiihtoa, jossa hiihtäjät esittelevät erilaisia temppuja. Toisessa osassa on kesästä riippuen 3 tai 4 esitystä, muun muassa jonglööraava koomikko T.J. Howell sekä päätähuimaavia moottoripyörätemppuja tekevät Nerveless Nocksit.

Exploratory on auki vuoden ympäri ja siellä on yli 150 näyttelyesineitä, joilla pääsee myös leikkimään. Näyttelyesineisiin kuuluu esimerkiksi palapelejä, ratkaistavia pulmia sekä virtuaalipelejä. Exploratoryssa on myös autenttinen MIR avaruusalus, jonka Tommy Bartlett osti venäläisiltä vuonna 1997.

Suomalaiset tekevät töitä joko kunnossapidossa tai asiakaspalvelijoina matkamuistomyymälässä, kioskissa tai Exploratoryssa.

VAPAAPÄIVÄT

Vapaapäiviä on yksi viikossa ja tämä pysyy samana koko kesän. Vapaapäivätoiveen voi esittää esimiehelle, kun työt alkavat. Exploratorylla on kesän aikana mahdollisuus saada muutama ylimääräinenkin vapaapäivä ja myös muissa työpisteissä voi ylimääräistä vapaapäivää toivoa.

AUTONKÄYTTÖ JA POLKUPYÖRÄT

Tommy Bartlettin työntekijät saavat lainata yrityksen autoja muun muassa kaupassa käyntiin sekä lähistöllä sijaitsevien nähtävyyksien kokemiseen. Jos haluaa lähteä pidemmälle päivämatkalle, kannattaa auton lainausta kysyä hyvissä ajoin. Valitettavasti Noah's Arkin työntekijät eivät näillä autoilla saa ajaa vakuutusyhtiöstä.

Viime kesinä suomalaiset ovat ostaneet polkupyöriä, jotta kulkeminen Wisconsin Dellsissä sujuisi helpommin. Kaupungissa ei ole julkista liikennettä ja välimatkat ovat suhteellisen pitkiä kävelemiseen. Polkupyörä onkin siis hyvä vaihtoehto esimerkiksi työmatkoihin.

PUKEUTUMISSÄÄNNÖT

Tommy Bartlettin työntekijöillä on suhteellisen tarkat pukeutumissäännöt. Kaikilla pitää olla työpaikan tarjoama orassi paita päällä töitä tehdessä. Kaikki työntekijät saavat 4 t-paitaa sekä yhden pitkähihaisen paidan ilmaiseksi. Halutessa voi myös ostaa joko hupparin tai collegepaidan, jonka hinta otetaan pois palkasta. Alaosan tulee olla tarpeeksi pitkä (ei minishortseja) ja värin tulee olla joko musta, laivastonsininen, nude tai harmaa. Alaosa ei saisi olla farkkukangasta. Kenkien tulee olla mukavat ja umpinaiset.

Mikäli sinulla on näkyviä tatuointeja, tulee nämä peittää työpäivän ajaksi. Myöskään lävistyksiä ei saa näkyä. Hiusten tulee olla miehillä lyhyet ja hyvin huolletut ja naisten hiusten tulee myös olla hyvin huolletut. Mikäli miehillä on parta tai viikset, tulee niidenkin olla hyvin hoidetut. Sekä miehillä että naisilla saa olla yksi korvakoru per korva.

Tommy Bartlettin työntekijät tulevat saamaan itselleen Employee Manualin, jossa kaikki tärkeimmät asiat on kerrottu.

ASUMINEN

Suomalaiset sijoitetaan asumaan joko trailer parkiin, Ravina Housingiin tai Harbor Pointiin. Trailer parkissa asuvat kaikki Tommy Bartlettilla asuvat ja viime vuosina myös osa Noah's Arkin työntekijöistä ovat asuneet siellä.

Trailereissa asuu kolmesta viiteen henkilöä ja osa joutuu myös jakamaan huoneen toisen suomalaisen kanssa. Trailereiden kunto vaihtelee, mutta ovat kyllä asuttavia. Trailereista löytyy kunnan keittiö, jossa voi valmistaa ruokia sekä kylpyhuoneet. Muutamassa trailerissa on kaksi WC:tä, mutta näistä toiset on sijoitettu huoneiden yhteyteen. Trailer parkissa on kaikkien yhteinen pesutupa, jossa on 6 pesukonetta ja 4 kuivausrumpua. Molemmat koneet ovat maksullisia, joten kannattaa kesän aikana säästää quartereita, koska ne ovat ainoita kolikoita joita koneet ottavat vastaan.

Ravina Housing sijaitsee lähellä Ravina-ravintolaa. Sinne sijoitetaan Noah's Arkilla työkenteleviä suomalaisia. Ravina Housingissa asutaan 2 hengen huoneissa. Ravinassa on 12 huonetta ja keittiöitä kaiken kaikkiaan kaksi. Ravinasta löytyy myös pesutupa, jossa on kolme pesukonetta.

Harbor Point sijaitsee kauimpana työpaikoista, mutta on todella mukava paikka. Harbor Pointissa on kaksi eri puolta, toinen miehille ja toinen naisille. Harbor Pointissa melkein kaikilla on omat huoneet, mutta sielläkin keittiö ja olohuone jaetaan muiden samassa

asunnossa asuvien kanssa. Harbor Pointissa on pesutupa, jossa on muutama pesukone sekä kuivausrumpu.

Asumisolot eivät siis tule olemaan samanlaiset kuin Suomessa, joten tähän kannattaa varautua etukäteen. Asunnot ovat kuitenkin siistejä ja niissä viihtyy hyvin kesän, jos toisenkin.

Internet kuuluu vuokraan, mutta ainakin trailer parkissa on ollut sen kanssa ongelmia. Tämä siis kannattaa ottaa huomioon, ettei tule ikäviä yllätyksiä tämän suhteen. Osa suomalaisista ovatkin hankkineet paikalliset puhelimet, joissa internet kuuluu kuukausimaksuun. Paikallinen puhelin on muutenkin hyvä ostos, koska suomalaisen puhelimen käyttö saattaa tulla kalliiksi.

5.1 Suomalaisen työtehtävät

Suomalaisten työtehtävät ovat asiakaspalvelutehtäviä, joissa pääsee puhumaan todella paljon englantia ja joissa pääsee tutustumaan amerikkalaiseen asiakaspalvelukulttuuriin. Työtehtävät eivät ole kovin vaativia, mutta erittäin mielenkiintoisia ja hauskoja.

5.1.1 Exploratory

Exploratory on tiedekeskus, jossa on neljä eri sektoria. Exploratoryssa on yleensä 8 – 10 työntekijää sekä kolme esimiestä. Exploratoryssa on yli 180 näyttelyesineitä, joilla pääsee myös leikkimään. Näyttelyesineisiin kuuluu muun muassa palapelejä, ratkaistavia pulmia ja virtuaalipelejä. Exploratorysta löytyy myös Sky Cycle, vaijerilla ajettava pyörä joka on noin 12 metrin korkeudessa. Huvipuistolaitteita löytyy kaksi, Gyrotron, jota käytetään esimerkiksi astronauttien kouluttamiseen. Ajo kestää 90 sekuntia ja menee pää alaspäin. Toinen laite on simulaattori, jossa näytetään noin kolmen minuutin mittainen video. Exploratoryssa on aito MIR-avaruusalus, jonka Tommy Bartlett osti huutokaupalla Venäjältä 1996. MIR-rakennuksessa on myös pieni lahjatavarakauppa, jota MIR-vuorossa oleva työntekijä hoitaa. Exploratory on kesäaikaan auki 9.00 – 21.00.

Exploratoryn työtehtäviin kuuluu yleinen asiakaspalvelu, kouluryhmien vetäminen, laitteiden pyörittäminen, pihatyöt, siivous...Erilaisia vuoroja on 7 ja aikaisin vuoro alkaa kello 9.00, kun Exploratory aukeaa. Aamuisin tehdään pihatöitä, kuten kukkien kastelua sekä ramppien puhallusta ja samalla hoidetaan sisääntuloa, jossa asiakkaita tervehditään, tarkistetaan liput sekä lähetetään asiakkaat ensimmäiselle sektorille. Ensimmäisen tunnin aikana tarkistetaan myös, että Sky Cycle sekä laitteet toimivat moitteettomasti. Päivän aikana tehtävät vaihtelevat vuoron mukaan. GYRO-vuorossa oleva pyörittää laitetta koko

päivän ja jos asiakkaita on vähän, vuoroon kuuluvat myös pihatyöt ja siivous. A-, B-, C- ja D-vuorossa olevat ovat joko sisääntulossa (Elevator), pyörällä (Sky) tai tauottavat MIR-vuorossa olevaa. Toki näihinkin vuoroihin kuuluu pihatöitä sekä siivousta. SR-1- ja SR-2-vuorossa olevat ovat melkein koko työpäivänsä ajan MIR-rakennuksessa, jolloin he hoitavat asiakkaiden kysymyksiin vastaamisen, simulaattorin käytön sekä lahjatavarakaupan pyörittämisen. SR-1 on aamuvuoro ja SR-2 on iltavuoro. Exploratory siivotaan joka ilta, jolloin iltavuorossa olevat hoitavat tämän. Esimies auttaa yleensä siivoajia niin paljon kuin muilta töiltään pystyy. Vaikka Exploratory menee kiinni 21.00, saavat asiakkaat olla siellä 22.30 saakka. Näin ollen iltavuorolaiset saattavat päästä töistä vasta kello 23.00, riippuen täysin asiakkaista.

Siivous käsittää yleissiivouksen joka ilta, jolloin kaikki näyttelyesineet pyyhitään sormen jäljistä ja lattiat imuroidaan vähintään kaksi kertaa viikossa. Myös WC-tilat siivotaan sekä päivällä että illalla. Kesän lopulla tehdään isompi siivous, jolloin kaikki näyttelyesineet siirretään, jotta ne saadaan pyyhittyä kauttaaltaan ja lattiat imuroitua joka paikasta. Tähän siivoukseen kuuluu myös muita toimenpiteitä, jotka selviävät kesän lopulla. Pihatöihin kuuluu muun muassa kukkien kastelu sekä hoitaminen, ruohonleikkuu, rikkaruohojen nyppiminen ja pensaiden trimmeröinti.

Taukoja työpäiviin kuuluu yksi ja sen pituus riippuu vuorosta. Lyhin tauko on tunnin ja pisin on 4 tuntia. Toki muutaman minuutin mittaisia taukoja pystyy päivän aikana pitämään, mutta kahvitaukoja ei Yhdysvalloissa tunneta.

Exploratoryn työntekijät voivat myös ansaita lisätienestejä menemällä iltaisin shown puolelle auttamaan. Paikkojen näyttäjiä tarvitaan kahdesta neljään hyvin usein ja joskus myös Snack Barin puolella tarvitaan apua. Tämä on mukavaa vastapainoa työlle Exploratorylla ja tästä saa helposti muutaman lisädollarin taskuun.

5.1.2 Snack Bar

Snack Bar on auki aina kun vesihiihtoshow on käynnissä. Töihin mennään yleensä kello 14.00, jolloin aletaan valmistella paikkaa showta varten. Snack Barissa on kaksi puolta, Main joka on isompi ja Upper joka on hieman pienempi. Jokaisella on oma työtehtävänsä ja se vaihtuu yleensä päivittäin. Snack Barin vastuualueisiin kuuluu hattaran teko (twirling), nachos and cheese, stokkaus, pop cornin paistaminen, pretzelit sekä siivous.

Snack Bar aukeaa asiakkaille noin tuntia ennen shown alkua. Kassoilla päivystetään tarpeen tullen, tosin pop cornin ja hattaran tekijät eivät ole kassalla, mikäli työt ovat vielä

kesken. Kassakoneita Snack Barissa ei ole, joten päässä laskutaito on välttämätön. Kassoilla on kuitenkin hinnat esillä ja laskimiakin saattaa kassojen läheisyydestä löytyä. Hinnat myös oppii nopeasti ulkoa, joten sitä ei kannata pelätä.

Snack Barin tuotteisiin kuuluu edellämmainitut pop cornit, nachot, pretzelit sekä hot dogit ja bratwurstit, karkkia, limsaa, jäätelöä ja myös olutta. Olutta myytäessä on tärkeää muistaa, että Yhdysvalloissa ikäraja on 21, joten henkilöllisyystodistus kannattaa kysyä kaikilta ihmisiltä jotka vaikuttavat nuorilta.

Snack Bar menee kiinni, kun shown puoliaika on päättynyt. Päiväshown jälkeen siivoillaan hieman ja sen jälkeen pääsee noin 1,5 tunnin mittaiselle tauolle. Töihin palataan noin 19.00, jolloin aletaan valmistautua iltashowta varten. Snack Bar aukeaa jälleen noin 19.30. Iltashow on huomattavasti suosittu, joten tällöin asiakkaita on enemmän. Työpäivä päättyy yleensä viimeistään 22.00, jolloin paikka on siivottu kuntoon.

5.1.3 Pro Shop

Pro Shop on auki iltapäivästä iltaan, kun show on käynnissä. Töihin mennään kello 15.00 ja Pro Shopilla on töissä kaksi ihmistä. Työvuoro alkaa sillä, että toinen käy hakemassa rahat toimistolta. Molemmat avaavat Pro Shopin ja katsovat, että kaikki on valmiina päivää varten. Pro Shopin ulkopuolelle laitetaan esille vaaterekkejä, joissa on esillä showhun liittyviä t-paitoja sekä huppareita. Myös seinällä roikkuu erilaisia paitoja, joita Pro Shopissa myydään. Muita tuotteita on muun muassa pienet matkamuuksineet, postikortit ja lippahatut.

Tauoilla käydään vuorotellen ja tauko on noin tunnin mittainen. Toisin kuin Snack Bar, Pro Shop on auki myös silloin kun päiväshow on loppunut ja iltashow ei ole vielä alkanut.

Iltashown aikana Pro Shopissa laitetaan myyntikorit valmiiksi, joihin laitetaan erilaisia valotuotteita joita lipunmyyjät myyvät shown puoliajalla. Pro Shoplaiset myös laskevat lipunmyyjien saamat tuotot ja hoitavat rahat. Pro Shop menee kiinni sen jälkeen, kun viimeisenkin asiakas on poistunut shown alueelta, yleensä Pro Shopilta pääsee pois noin 23.00.

5.1.4 Monkey

Monkeyt, eli kiinteistöstä huolehtiva tiimi, toimivat show siten huoltajina ja tekevät muutenkin pihatöitä Bartlettin alueella. Monkeyt menevät yleensä töihin noin kello 14.00, jolloin jokainen hoitaa oman tehtävänsä. Näihin tehtäviin kuuluu muun muassa roskien haku

trailer parkista ja niiden tyhjentäminen oikeisiin roska-astioihin, toimiston piha-alueen siistiminen, show siten siistiminen ja kuntoon laittaminen.

Ennen showta muutama työntekijä on shown parkkipaikalla näyttämässä autoille mihin saa parkkeerata. Muut ovat show sitella vendaamassa eli he myyvät katsomossa istuville asiakkaille Snack Barin tuotteita. Vendaamista ei harrasteta Suomessa, joten tähän kannattaa varautua henkisesti jo ennen töiden alkua. Tässä työssä tarvitaan rohkeutta sekä kovaa ääntä, sillä tässä täytyy saada asiakkaat ostamaan tavaraa ja myös hauskuuttamaan heitä. Osa työntekijöistä on myös auttamassa liikuntarajoitteisia ihmisiä parkkipaikalta show sitelle.

Tauolle monkeyt pääsevät väliajan jälkeen. Tauon pituus vaihtelee 45 minuutista jopa muutamaan tuntuun, riippuen kuinka kiireinen päivä on. Iltashowta varten laitetaan show site kuntoon ja valmistaudutaan töihin. Parkkipaikalla on enemmän työntekijöitä, koska autojakin tulee enemmän. Muut monkeyt ovat ihmisten saavuttua näyttämässä heille paikkoja eli usheroimassa. Noin kello 20.00 monkeyt lähtevät vendaamaan. Osa työntekijöistä pääsee pois töistä väliajan jälkeen, mutta muutama monkey on parkkipaikalla auttamassa autojen poislähdössä (exiting). Tällöin töistä pääsee noin 23.00.

6 Noah's Ark

Noah's Ark Waterpark on avattu 1979 ja on Yhdysvaltojen suurin vesipuisto. Noah's Arkissa on noin 50 erilaista vesiliukumäkeä sekä 2 isoa uima-allasta.

Noah's Arkin perusti Watermanin perhe, jotka loivat törmäilyveneet sekä carting-radan. Vuonna 1994 Gantzin perhe osti Noah's Arkin ja heidän aikanaan puistoon rakennettiin lisää vetonauloja. Noah's Ark oli perheyritys vuoteen 2012 saakka, jolloin Palace Entertainment osti vesipuiston osaksi suurempaa konsernia. Tämä vaikutti siihen, että viisi vesiliukumäkeä suljettiin, kaksi uutta liukumäkeä rakennettiin sekä parkkimaksuja alettiin kerätä asiakkailta.

Suomalaiset tekevät töitä joko hengenpelastajina tai asiakaspalvelijoina ravintoloissa tai matkamuistomyymälöissä.

Vapaapäiviä Noah's Arkilla on yleensä enemmän kuin Tommy Bartlettilla. Muun muassa myymälöissä työskentelevillä saattaa olla kolmekin vapaapäivää viikossa. Tämä kuitenkin riippuu täysin kesästä ja siitä, miten haluat töitä tehdä.

6.1 Suomalaisten työtehtävät

Suomalaisten työtehtävät ovat asiakaspalvelutehtäviä, joissa pääsee puhumaan todella paljon englantia ja joissa pääsee tutustumaan amerikkalaiseen asiakaspalvelukulttuuriin. Työtehtävät eivät ole kovin vaativia, mutta erittäin mielenkiintoisia ja hauskoja.

6.1.1 Lifeguard

Lifeguardina käydään ensin kolmen päivän koulutusjakso, jonka aikana tehdään uimatestit. Näiden testien perusteella päätetään, kenestä tulee matala-altaiden ja liukumäkien valvoja ja kenestä tulee syvän altaan valvoja. Koulutuksessa harjoitellaan myös ensiaputaitoja, jotta jokaisella on varma olo omista taidoistaan.

Matala-altaan valvoja (shallow guard) valvoo altaita, joissa vettä on maksimissaan 110 cm (3,6 feet). Tällaisiin altaisiin kuuluu muun muassa kaksi lazy riveria. Shallow guard on myös hoitamassa vesiliukumäkiä eli ovat näiden yläpäässä lastaamassa ihmisiä tuubeihin, joilla he liukuvat alas. Liukumäkien alapäässäkin on shallow gardeja ottamassa asiakkaat vastaan ja auttamassa ihmiset pois liukumäistä. Myös asiakkaista huolehtiminen

on uimavalvojan tehtävä. Shallow gardeilla on pieniä ensiaputehtäviä, esimerkiksi haavojen paikkaamista ja nenäverenvuotojen hoitamista.

Syvien altaiden valvojien (deep guard) vastuulla ovat altaat, joissa on vettä maksimissaan 336 cm (11 feet). Näissä altaissa tapahtuu eniten oikeita pelastustehtäviä, eli hypätään veteen ja kiskotaan ihmisiä rannalle. Kaikilla uimavalvojilla on pakolliset ensiapuharjoitukset neljä kertaa viikossa, jotta opitut taidot pysyvät hyvinä koko kesän ajan.

Alku- ja loppukesästä työtunteja on huomattavasti vähemmän, kun ilmat ovat viileämmät ja ihmisillä ei ole vielä kesälomaa. Vapaapäiviä on tällöin enemmän ja työpäivät ovat lyhyempiä. Keskikesällä vastaavasti tehdään pitkää päivää ja töitä riittää. Puisto aukeaa joka päivä kello 10.00, mutta sulkeutuminen riippuu ajankohdasta. Alkukesästä puisto menee kiinni kello 16. – 17.00 välillä, kesäkuussa kello 18.00, keskikesällä kello 19. – 20.00 välillä ja loppukesästä taas aiemmin.

Taukoja shallow gardeilla on yksi päivän aikana, joskus saattaa saada toisen tauon. Deep gardeilla on yleensä kaksi taukoa, joskus saattaa saada kolmannenkin. Taukojen määrä riippuu vahtipaikkojen kierrosta ja kierron nopeudesta. Jokaisella kierrolla on tietty määrä paikkoja, joilla ollaan 30 minuuttia ja sen jälkeen vaihdetaan seuraavalle listan mukaiselle paikalle. Työpäivän pituutta on hankala määritellä, se voi olla ainoastaan 6 tuntia tai keskikesällä jopa 11 -12 tuntia.

Työnantajan puolesta saa ilmaiseksi uikkarit, shortsit, lipan, aurinkolasin sekä kaksi rash guardia eli uimapaitoja. Mikäli haluaa lämpimämpiä vaatteita, ne tulee itse ostaa.

6.1.2 Retail

Myymälän työtehtäviin kuuluu kaupan avaaminen, siivoaminen, hyllyjen täyttö, asiakkaiden rahastaminen sekä kaupan sulkeminen. Usein kaupassa työskennellään yksin, mutta kiireisinä päivinä kaupoissa on avustaja, joka auttaa asiakkaita mutta ei ole kassalla. Joinain päivinä voi myös olla tauottaja.

Työpäivät venyvät usein hyvin pitkiksi. Työpäivä alkaa noin kello 9.15 yhteisellä aamukouksella, jossa käydään läpi tärkeimpiä asioita sekä päivän ennustetta kävijöistä. Työpäivään kuuluu 30 minuutin palkaton ruokatauko. Työpäivät ovat usein noin 8 -10 tuntia. Jos työpäivä venähti yli 10 tuntiin, jokaiselle tarjotaan ylimääräistä 30 minuutin palkallista taukoa, mutta tauko on vapaaehtoinen.

Vaikka työpäivät venyvätkin pitkiksi, aika kuitenkin kuluu nopeasti. Kaupoissa on aina jotakin tekemistä, kuten hyllyttämistä tai siivoamista.

Jokainen myymälässä tai ruokapuolella töitä tekevä saa kaksi työunivormua ilmaiseksi. Univormuun kuuluu paita sekä housut. Lisämaksusta voi ostaa hupparin, joka maksaa noin 11 dollaria ja sadetakin, joka maksaa noin 20 dollaria.

6.1.3 Foods

Ruokapuolen työtehtävät riippuvat siitä, mihin asemaan pääsee. Toisin sanoen voit olla joko kassalla, jossa rahastat, keittiössä, jossa valmistat helppoja annoksia, uppopaistat ranskan perunoita, annostelet jäätelöä tai muuta vastaavaa työtä. Voit myös olla niin sanottuna juoksupoikana, jolloin teet kaikkia edellä mainittuja töitä sekaisin.

Ruokapuolen työntekijänä saatat myös olla töissä baarissa, jolloin saat tähän erillisen koulutuksen. Yleensä nämä ihmiset pysyvät baarissa koko kesän. Baareissa tehdään helppoimpia drinkkejä ja tarjoillaan olutta ja limsaa hanasta.

Muutama työntekijä tekee töitä niin kutsuttuna ”Cabana-tyttönä”, joka tarkoittaa sitä, että olet juokseva tarjoilija, joka on cabanan vuokranneiden palveluksessa koko päivän. Cabana on oma yksityinen lounge, jonka voi vuokrata päiväksi itselleen muutamalla sadalla dollarilla.

Työajat vaihtelevat tässäkin työssä hyvin paljon, riippuen ajankohdasta ja päivästä. Pääasiallisesti puiston aukeamisesta puiston sulkeutumiseen. Kiireisimpinä aikoina työaika saattaa venähtää 15-tuntiseksi. Päivän kestosta riippumatta ruokatauko on 30 minuuttia ja se on palkaton.

6.1.4 Admissions

Admissionsissa on muutama eri työtehtävä: lipunmyynti, lokerovuokraus sekä parkkilippujen myynti.

Lipunmyynnissä ollaan sisäänkäynneillä ja myydään asiakkaille lippuja sekä tarkastetaan heidän laukkunsa (ei omia ruokia ja juomia puistoon).

Parkkilippujen myynnissä ollaan parkkipaikkojen sisäänkäynneillä ja myydään lippuja.

Lokerovuokrauksessa autetaan asiakkaita vuokraamaan lokero päiväksi käyttöönsä. Asiakkaat tarvitsevat usein apua lokeroiden kanssa.

Kaikissa työtehtävissä käsitellään rahaa ja lippuja, joten tarkkana pitää olla.

Parkkilippujen myynnissä työt alkavat 8.30 ja pois pääsee muutaman tunnin ennen puiston sulkeutumista. Tässä tehtävässä on yksi 30 minuutin tauko, mutta tarvittaessa esimies tulee tauottamaan, mikäli pienelle tauolle on tarvetta.

Lipunmyynnissä työt alkavat noin 9.00 ja töistä pääsee, kun puisto on mennyt kiinni ja viimeiset asiakkaat ovat poistuneet. Osa työntekijöistä pääsee pois jo muutama tuntia ennen puiston sulkeutumista. Lipunmyynnissä on myös yksi 30 minuutin tauko, mutta pieni tauko on mahdollinen jossakin vaiheessa päivää.

Lokerovuokrauksessa työt alkavat myös 9.00 ja työt loppuvat noin tuntia ennen puiston sulkeutumista. Tauot ovat samanlaiset kuin lipunmyynnissä.

Töiden loppuminen vaihtelee sen mukaan, kuinka kiire puistossa on ja milloin puisto suljetaan. Näissä tehtävissä seisotaan koko päivän, joten hyvät ja mukavat kengät ovat erittäin tärkeitä. Asiakkaat myös kysyvät usein kaikesta puistoon liittyvästä, on siis tärkeää, että puiston tuntee läpikotaisin. Lippujen hinnat täytyy tietää ulkoa ja rahaa pitää osata käsitellä.

Työ on hyvin nopeatempoista aamuisin, kun asiakkaat tulevat yhtä aikaa puistoon. Vastaavasti iltapäivät ovat hiljaisempia. Rahan kanssa on oltava tarkka, sillä jos kassa heittää niin sitä ei katsota hyvällä. Asiakkaat vaativat usein perustelua lippujen korkeille hinnoille ja admissions-tehtävät ovat se paikka, jossa kaikki pettymykset puretaan. Tämä työ siis vaatii hyviä hermoja sekä kykyä osata käsitellä hankaliakin asiakaspalvelutilanteita. Esi miehet tosin hoitavat kaikki haastavat asiakkaat, joten turhaa ei kannata stressata ja jännittää. Lipunmyynti on näistä kolmesta tehtävästä vaativin ja tässä ei ikinä olla yksin.

Jokainen admissionsissa töitä tekevä saa kaksi työunivormua ilmaiseksi. Univormuun kuuluu paita sekä housut. Lisämaksusta voi ostaa hupparin, joka maksaa noin 11 dollaria ja sadetakin, joka maksaa noin 20 dollaria.